

Verdiskaping og ringvirkninger fra fiskeflåten i 2019

Audun Iversen, Thomas Nyrud og Roy Robertsen (Nofima), Jonas Erraia og Sveinung Fjose (Menon Economics)

Nofima er et næringsrettet forskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien.

Nofima har om lag 390 ansatte.

Hovedkontoret er i Tromsø, og forskningsvirksomheten foregår på fem ulike steder: Ås, Stavanger, Bergen, Sunndalsøra og Tromsø

Hovedkontor Tromsø:

Muninbakken 9–13
Postboks 6122 Langnes
NO-9291 Tromsø

Ås:

Osloveien 1
Postboks 210
NO-1433 ÅS

Stavanger:

Måltidets hus, Richard Johnsensgate 4
Postboks 8034
NO-4068 Stavanger

Bergen:

Kjerreidviken 16
Postboks 1425 Oasen
NO-5844 Bergen

Sunnalsøra:

Sjølsengvegen 22
NO-6600 Sunndalsøra

Alta:

Kunnskapsparken, Markedsgata 3
NO-9510 Alta

Felles kontaktinformasjon:

Tlf: 02140
E-post: post@nofima.no
Internett: www.nofima.no

Foretaksnr.:

NO 989 278 835 MVA

Creative commons gjelder når ikke annet er oppgitt

Rapport

Tittel: Ringvirkninger fra fiskeflåten i 2019	ISBN 978-82-8296-658-0 (pdf) ISSN 1890-579X
Title: Ripple effects of Norwegian fisheries in 2019	Rapportnr.: 41/2020
Forfatter(e)/Prosjektleder: Audun Iversen, Thomas Nyrud og Roy Robertsen (Nofima), Jonas Erraia og Sveinung Fjose (Menon Economics)	Tilgjengelighet: Åpen
Avdeling: Næringsøkonomi	Dato: 8. desember 2020
Oppdragsgiver: Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF)	Ant. sider og vedlegg: 31 + (2 + 11)
Stikkord: Ringvirkningsanalyse, Fiskeri, Verdiskaping, Sysselsetting, Næringsstruktur	Oppdragsgivers ref.: 901606
Sammendrag/anbefalinger: Se sammendrag kapittel 1	
English summary/recommendation: The importance of fisheries for settlement and business development is important for many municipalities. In 2019, 1.5 million tonnes of fish were exported from the catch-based part of the seafood industry, to a value of NOK 30.8 billion. The employment effects from the activity in fishing in 2019 were about 15 500 people. Of these, 9 800 worked directly in the fisheries, while 5 700 worked in supplier companies. Activity in fishing in Norway provides significant value creation and NOK 22.7 billion came from fisheries in 2019. The value creation was 16.6 billion NOK created directly in the fishing fleet, while 6.1 billion NOK are ripple effects in the supplier industry	

Innhold

1	Sammendrag og oppsummering	1
2	Fiskeriene i Norge	3
2.1	Fiskere	3
2.2	Fartøy.....	5
2.3	Fangst	6
2.4	Drivkrefter bak ringvirkninger	10
2.4.1	Foredling og landingsmønster	10
2.4.2	Regional fordeling av fiske og landinger	14
2.4.3	Lønnsomhet i flåten.....	15
2.4.4	Lønnsomhet i ulike flåtegrupper	17
2.4.5	Investeringer.....	18
3	Ringvirkninger fra fiskeflåten.....	19
3.1	Sysselsetting	19
3.1.1	Geografisk fordeling av ringvirkningene	19
3.2	Verdiskaping	21
3.2.1	Verdiskaping fordelt på sektorer	23
3.2.2	Verdiskaping fordelt på fylker og kommuner.....	23
3.3	Fordeling av verdiskapingen.....	25
3.4	Skatteeffekter.....	25
4	Metode for ringvirkningsanalysen	27
4.1	Introduksjon til ringvirkninger	27
4.2	Tilleggsmoduler	28
4.3	Innhentning av data.....	29
4.4	Data på selvstendige næringsdrivende innen fiske og fangst	29
5	Referanser	31
	Vedlegg	i

1 Sammendrag og oppsummering

Fiskeriene har stor betydning for bosetting og næringsutvikling i mange kommuner. Den direkte verdiskapingen er fordelt på cirka 250 kommuner, om man også tar med de indirekte effektene er det vel 360 kommuner som har ringvirkninger fra fiskeflåten.

Syssettingseffektene fra aktiviteten i fisket i 2019 var om lag **15 500 sysselsatte**. Av disse jobbet 9 800 direkte fiskeriene, mens 5 700 jobbet i leverandørbedrifter. Dette utgjør om lag 13 000 årsverk.

Fiskeribedriftene er i stor grad konsentrert i Nord-Norge og på Vestlandet, slik at de samlede ringvirkningene er størst i disse regionene. Samlet syssetting er størst i Møre og Romsdal (3493), Vestland (2733), Troms og Finnmark (2598) og Nordland (2114). Det understrekes at deler av tallgrunnlaget som er presentert er modellberegninger, og dermed innebærer noe usikkerhet.

Norske fiskerier gir betydelig verdiskaping. **Våre analyser tilsier at det i 2019 ble generert netto verdiskaping¹ for 22,7 milliarder kroner fra fiskeri**. Av disse ble 16,6 skapt direkte i fiskeriene, mens 6,1 milliarder stammer fra ringvirkninger hos flåtens leverandører.

Den direkte verdiskapingen i fiskeriene fordeler seg med 52 % som arbeidsgodtgjørelse til fiskerne, 39 % som overskudd til kapitaleierne og 8 % i skatt til stat, fylker og kommuner

Vi har estimert størrelsen av bedriftsskatten og skatt på alminnelig personinntekt som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen. **Vi finner at de samlede skatteeffektene i 2019 er på om lag 5,1 milliarder**. Som for de fleste næringer går mesteparten av skatten til staten. Våre beregninger peker på at om lag 4 milliarder kroner i skattebetaling går til staten, mens rundt 800 millioner kroner går til kommunene.

Av samlede skatteeffekter er om lag 830 millioner kroner bedriftsskatt betalt av flåten, mens 570 millioner kroner kommer fra leverandørbedrifter, 1,6 milliarder kroner kommer fra personlig skatt på alminnelig inntekt, mens de resterende 2,1 milliarder kommer fra andre poster (trygdeavgift, trinnsnitt, og arbeidsgiveravgift).

Rapporten viser også grunnlaget for denne verdiskapingen, og drøfter noen av de viktigste drivkreftene for verdiskaping og ringvirkninger:

I 2019 ble det eksportert 1,5 millioner tonn fisk fra den fangstbaserte delen av sjømatnæringen, til en verdi av 30,8 milliarder kroner (Sjømatrådet, 2020). Vel 9000 fiskere har dette som hovedyrke, og antall fartøy har ligget relativt stabilt på 6000 de siste årene. Flåtestrukturen er dominert av fartøy under 11 meters lengde, som utgjør 80 % av fiskeflåten.

Det ble i 2019 landet 2,48 millioner tonn fisk og skalldyr fra den norske fiskeflåten, en nedgang fra 2,67 millioner tonn året før (en reduksjon på 7 %). Selv med en merkbar reduksjon i fangstmengden økte den samlede førstehandsverdien til 21,2 milliarder kroner, 305 millioner (eller 1,5 %) høyere enn i 2018. Fangstvolumet har stort sett ligget mellom 2,2 og 2,7 millioner tonn de siste 20 årene, med variasjoner basert blant annet på bestands- og kvotesituasjonen fra år til år. Førstehandsverdien har

¹ I netto verdiskaping inkluderer vi ikke av- og nedskrivninger i utregningen av verdiskaping. Netto verdiskaping svarer altså til det engelske EBIT (mens brutto verdiskaping tilsvarer EBITDA). Netto verdiskaping brukes i hele rapporten.

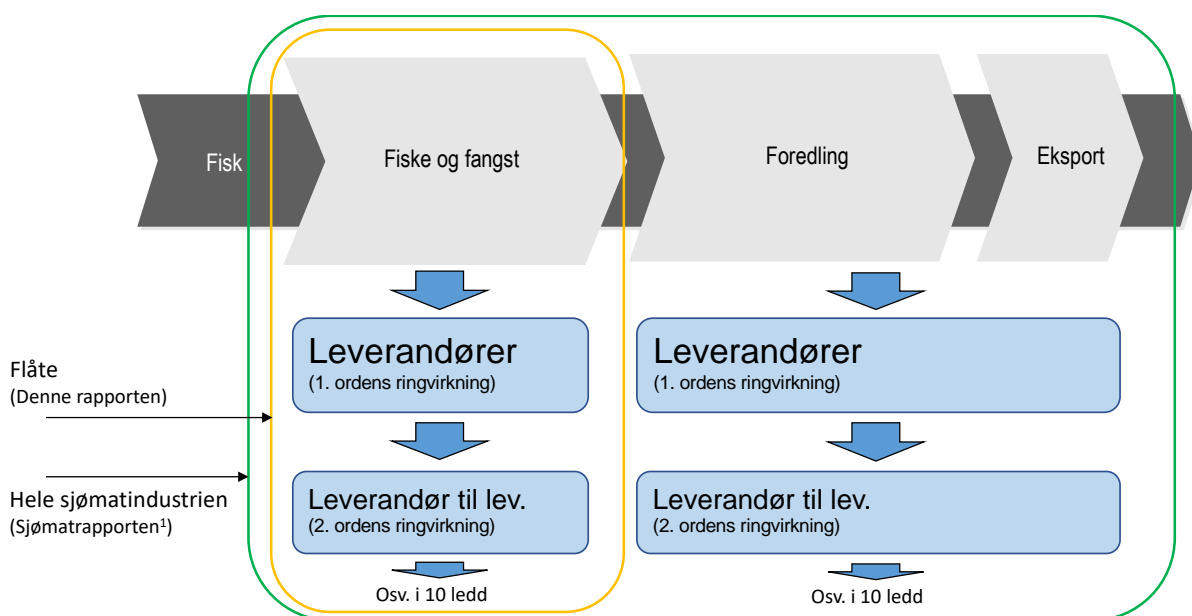
derimot steget, fra rundt 10 milliarder kroner i 2000 til cirka det dobbelte i 2019. Justert for inflasjon er verdioppgangen noe mindre, men likevel på 48 % i perioden.

Det ble i 2019 landet 1,3 millioner tonn av pelagiske arter og 732 000 tonn av bunnfiskarter. Dette var noe ned fra 2018 for begge artskategoriene. For pelagisk fisk skyldtes nedgangen redusert fangst av blant annet makrell, lodde og kolmule, mens fangstene av sild økte. For bunnfisken var den viktigste endringen en reduksjon på cirka 50 000 tonn i fangsten av torsk. Selv om det landes større volum av pelagisk fisk, så er bunnfisken den mest verdifulle av de to artskategoriene. Det ble landet bunnfisk til en førstehåndsverdi på 12,6 milliarder i 2019, mot 6,7 milliarder for pelagisk. Det blir også landet store mengder skalldyr, bløtdyr og pigghuder fra fiskeflåten, og i 2019 var volumet av disse på 278 000 tonn til en førstehåndsverdi av 1,8 milliarder.

2 Fiskeriene i Norge

De norske fiskeriene har dannet livsgrunnlaget for kystbefolkningen i århundrer, de har vært en bærebjelke i norsk økonomi og grunnlag for fiskeeksport og sysselsetting på land. Flåtens aktivitet skaper også store ringvirkninger inn i andre deler av norsk næringsliv, noe som gir grunnlag for ytterligere arbeidsplasser og verdiskaping. Denne rapporten begynner med en oversikt over aktiviteten i fisket (kapittel 2) og en del viktige drivkrefter som påvirker både størrelsen på ringvirkningene og fordelingen av dem (kapittel 2.4). I kapittel 3 presenteres de ringvirkninger som skapes av fiskeflåten. Metoden som ligger bak ringvirkningsanalysene, er presentert i kapittel 4.

Rapporten kan med fordel leses i sammenheng med rapporten «Nasjonale ringvirkninger av sjømatnæringen i 2019»², som gir en mer fylldig oversikt over de samlede ringvirkninger fra den norske verdikjeden for både oppdrettet og villfanget sjømat, altså både fangst, foredling og eksport, og alle deres leverandører (markert med grønt i figuren under). I denne rapporten går vi derimot grundigere inn på flåtens og fiskerienes betydning (som signalisert med gult i figuren under).

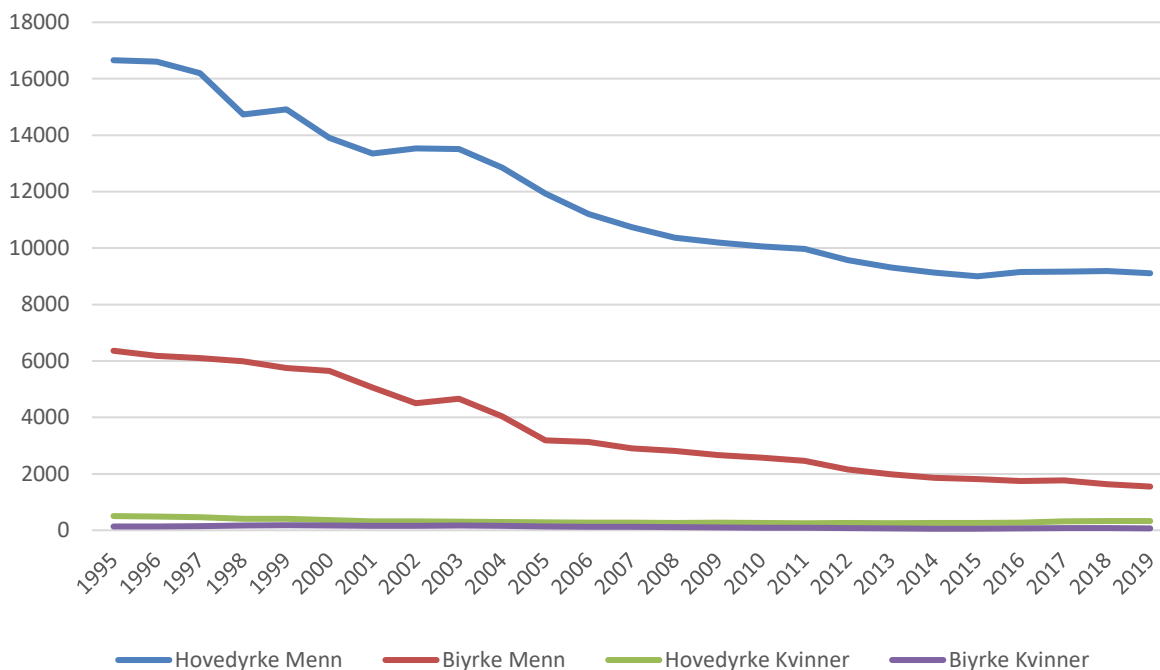

Figur 1 Oversikt over verdikjeden som beskrives i denne rapporten (gul ramme) og rapporten om ringvirkninger fra hele sjømatnæringen (grønn ramme)

2.1 Fiskere

Ifølge Fiskermanntallet er det vel 9000 fiskere (menn og kvinner) som har fiske som hovedyrke ved inngangen til 2020. Samtidig har vel 1400 fiske som biyrke. Utviklingen for menn har vært nedadgående siden 1995, men har stabilisert seg siden 2015 på dagens nivå. Utviklingen for menn som biyrke viser samme tendens, men går sakte nedover til vel 1500 i 2019. Antall kvinner i fiskermanntallet er stabilt på vel 300 de siste årene.

² <https://nofima.no/wp-content/uploads/2020/09/Rapport-FHF-Ringvirkning-av-sjomatnaeringen-i-2019-endelig.pdf>

Figur 2 Antall fiskere fordelt på yrke/kjønn (Kilde Fiskeridirektoratet)

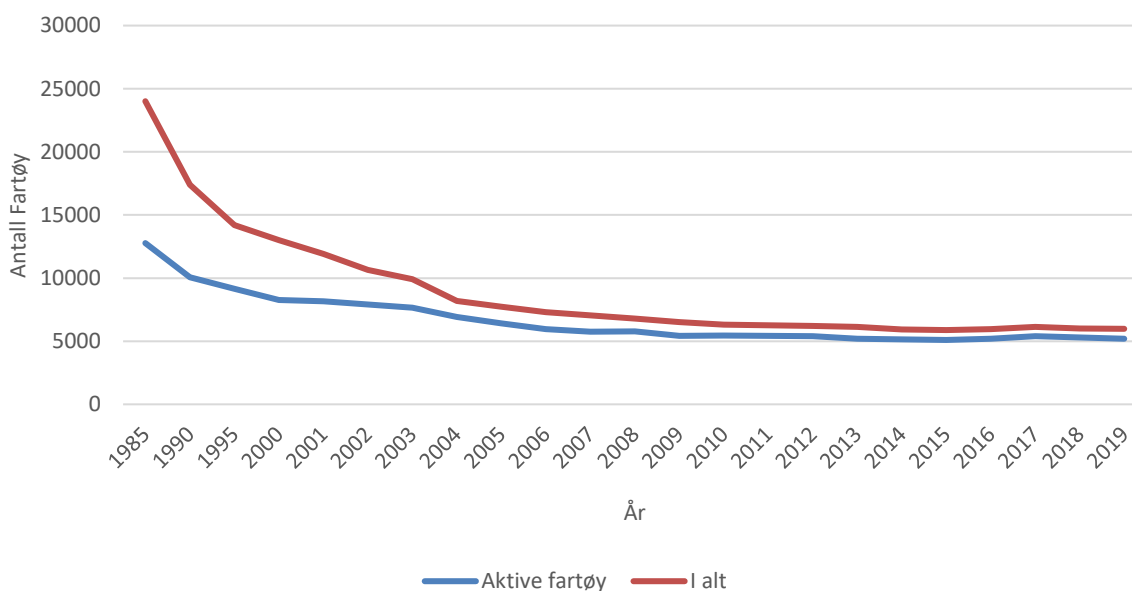
Det er flest fiskere registrert med Troms og Finnmark som hjemfylke, tett fulgt av Nordland og Møre og Romsdal. Vestland følger deretter med cirka 1500. Store deler av den mindre kystflåten holder til i Nord-Norge, med et høyt antall aktive fiskere og fartøy i disse fylkene. Flåten i nord har mye aktivitet knyttet opp mot de hektiske, kystnære sesongfiskeriene i torskesektoren på vinteren og våren. Møre og Romsdal huser et flertall av de større fartøyene på over 28 meters lengde, og har mye aktivitet innen de pelagiske fiskeriene.

Tabell 1 Fiskermanntallet per 23.01.2020 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Fylke	Hovedyrke			Biyrke		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
Troms og Finnmark	91	2 013	2 104	23	377	400
Nordland	72	1 937	2 009	12	331	343
Møre og Romsdal	75	1 881	1 956	3	171	174
Vestland	28	1 474	1 502	7	133	140
Trøndelag	13	449	462	5	122	127
Rogaland	15	368	383	8	72	80
Agder	8	328	336	2	77	79
Vestfold og Telemark	5	109	114	1	22	23
Viken	2	151	153		32	32
Oslo	2	43	45		4	4
Innlandet		24	24		1	1
I alt	311	8 777	9 088	61	1 342	1 403

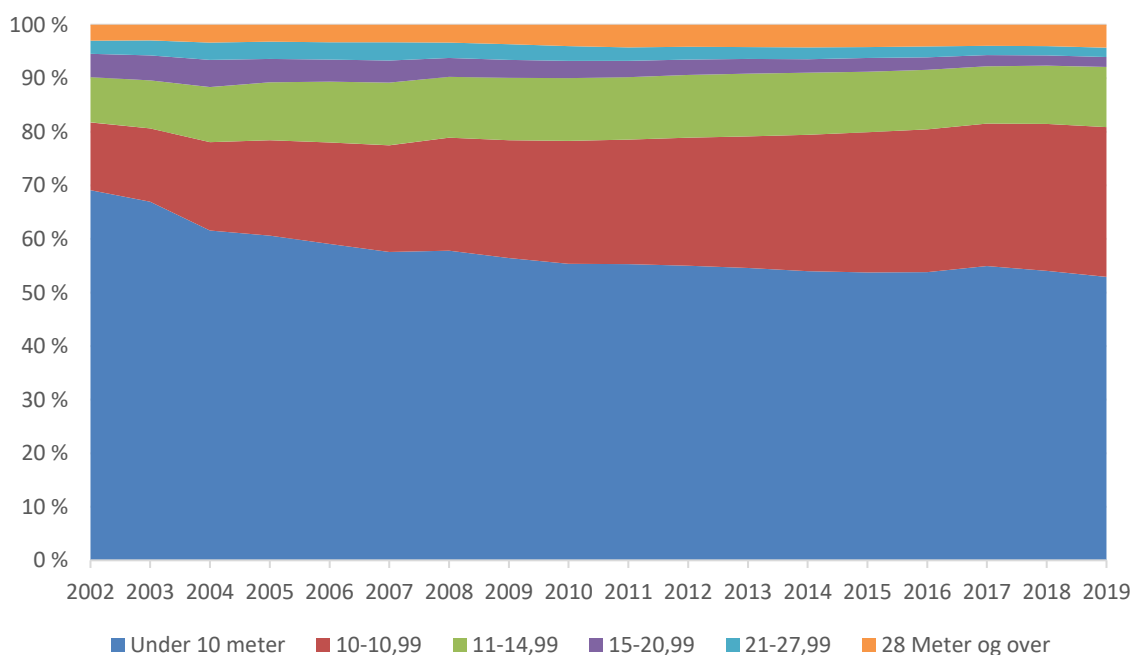
2.2 Fartøy

Det er ved inngangen til 2019 registrert 5978 fiskefartøy, som vi ser av Figur 3. Selv før strukturordningene i kystflåten fra 2004 og utover så man stor reduksjon i antall fartøy. Vi ser at antall fartøy er blitt redusert fra 12 500 aktive fartøy i 1985 til cirka 5000 aktive nå.

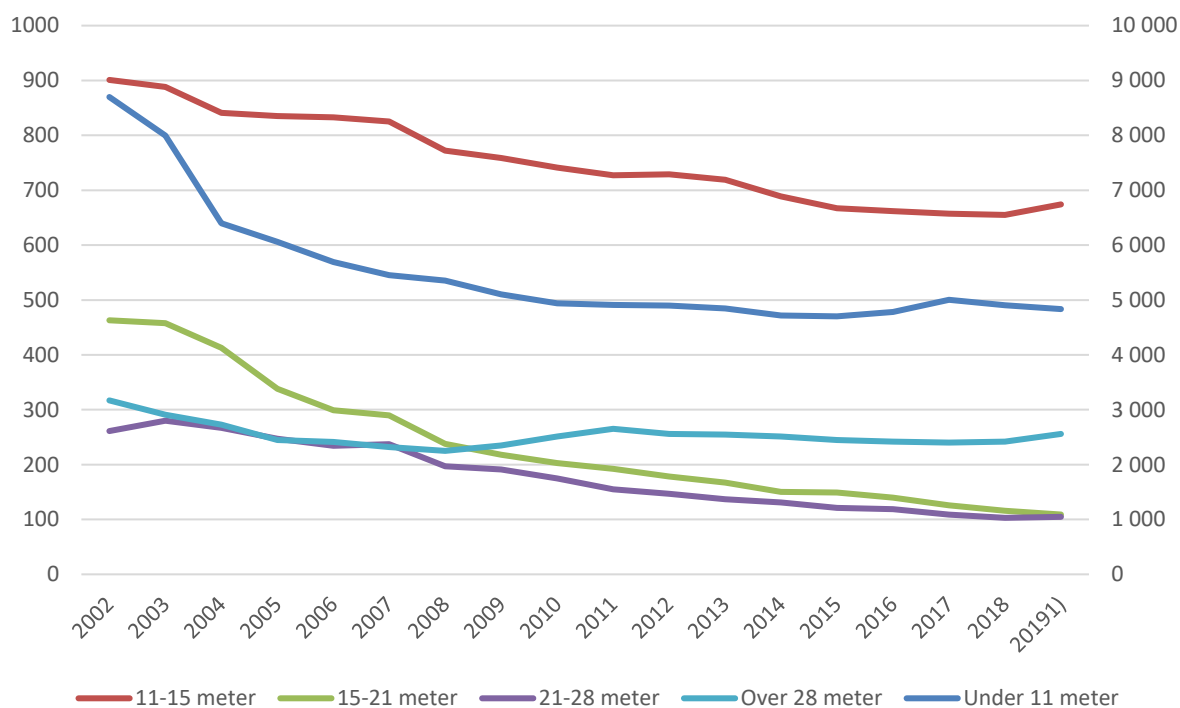
Figur 3 Aktive fartøy (fartøy som har registrert fangstinntekt over 50 000) (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Fartøyene fordeler seg på de ulike gruppene som vist i Figur 4. Største i antall er gruppen under 10 meter, som sammen med gruppen opptil 11 meter utgjør 80 % av flåten. Den eneste flåtegruppen som øker sin andel er 11–15 meter.

Figur 4 Fartøyfordeling på ulike fartøygrupper (Kilde: Fiskeridirektoratet)

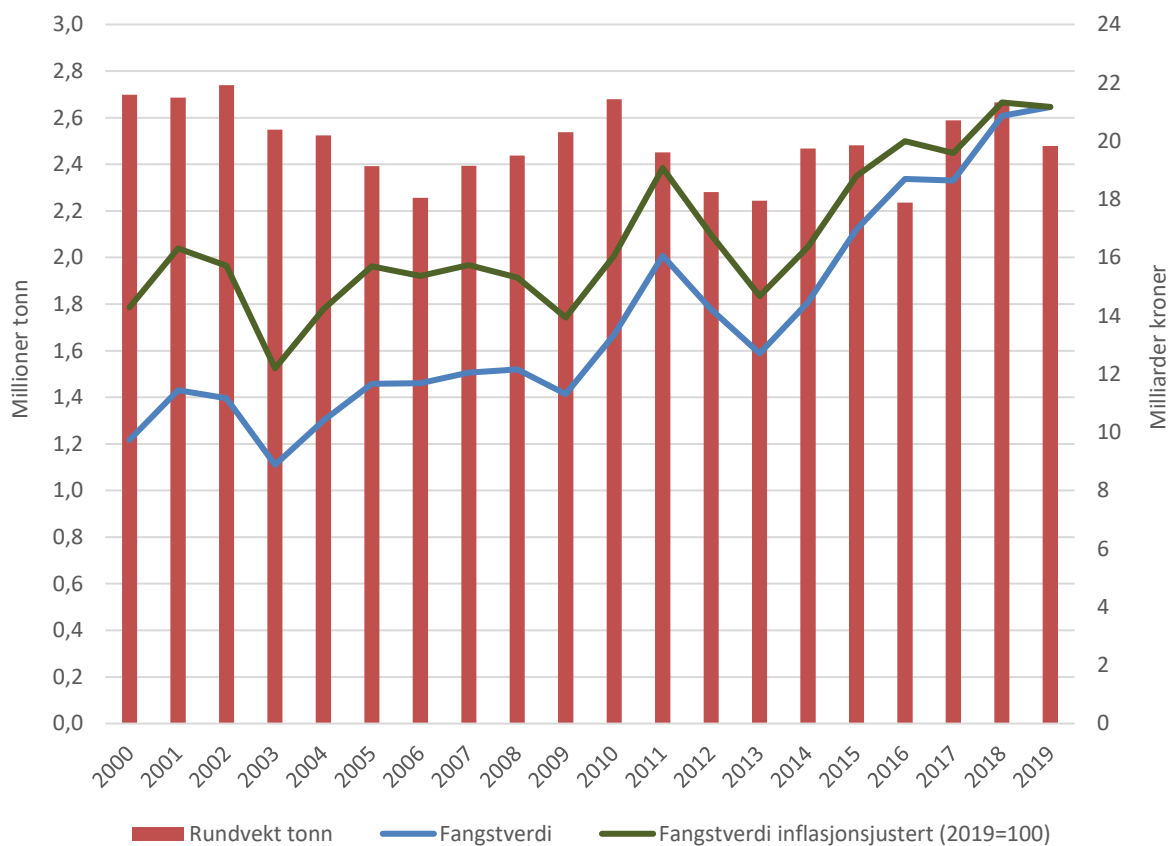
Det er altså reduksjon i alle flåtegrupper, men i noe forskjellig tempo. Den største absolutte nedgangen finner vi i flåten under 11 meter, med en reduksjon fra cirka 9000 fartøy rundt årtusenskiftet til knappe 5000 i dag (Figur 5, høyre akse). Fartøy på 11–15 meter, 15–21 meter og 21–28 meter viser også sterk nedgang, hvorav fartøy på 15–21 meter har sterkest relativ nedgang. Fartøy over 28 meter, som består av større kystflåte, trålere, ringnotfartøy og havgående autolinefartøy, hadde en markert nedgang fram til 2008, men har hatt en liten økning siden. Med strukturordninger for fartøy over 11 meter (Iversen *et al.* 2018b), har det vært en tendens at kvoter har blitt flyttet over på større fartøy, eller at nybygg er større enn de som skiftes ut.

Figur 5 Antall fartøy i hver lengdegruppe i norsk fiskeflåte, fartøy under 11 meter vises på høyre akse (Kilde: Fiskeridirektoratet)

2.3 Fangst

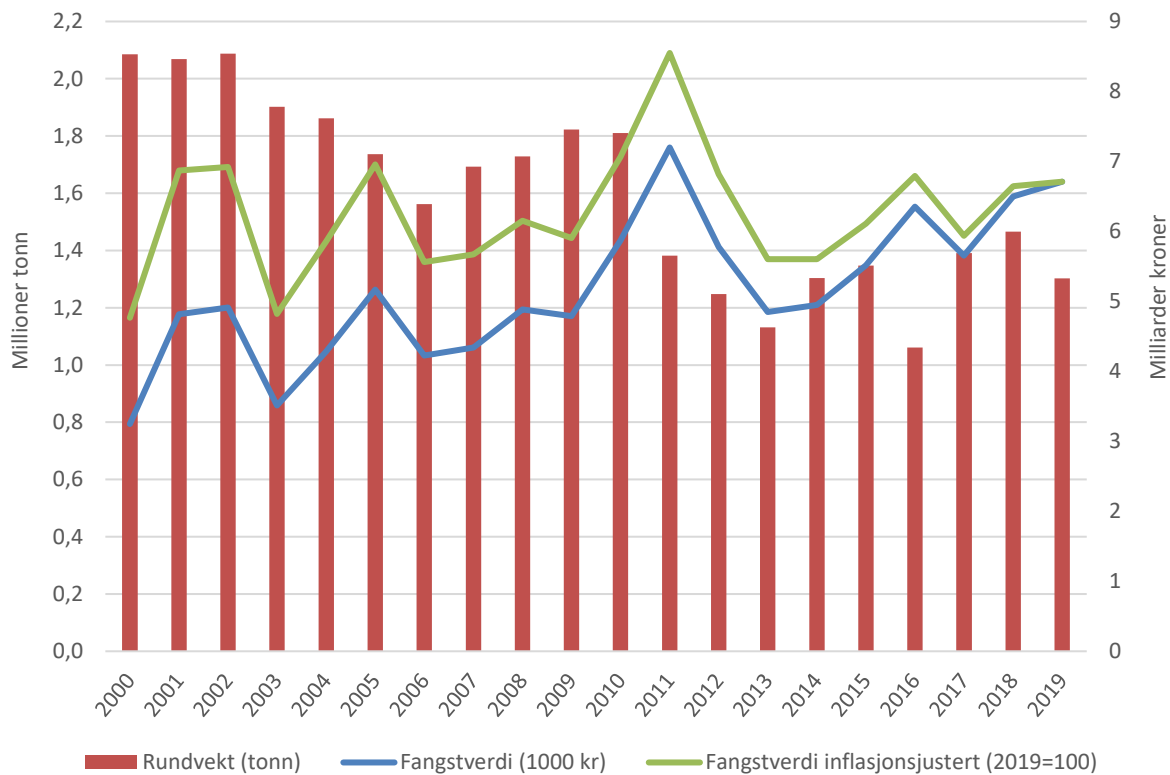
Det ble i 2019 landet 2,48 millioner tonn fisk og skalldyr fra den norske fiskeflåten, en nedgang fra 2,67 millioner tonn året før (en reduksjon på 7 %). Selv med en merkbar reduksjon i fangstmengden, ble den samlede førstehåndsverdien 21,2 milliarder kroner, 305 millioner (eller 1,5 %) høyere enn i 2018. Fangstvolumet har i stor grad ligget mellom 2,2 og 2,7 millioner tonn de siste 20 årene, med variasjoner basert blant annet på bestands- og kvotesituasjonen fra år til år. Førstehåndsverdien har derimot steget, fra rundt 10 milliarder kroner i 2000 til cirka det dobbelte i 2019. Justert for inflasjon er verdioppgangen noe mindre, men likevel på 48 %.

Figur 6 Samlet fangstvolum og førstehåndsverdi fra norske fartøy 2000–2019 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Både de pelagiske fiskeriene og bunnfiskeriene har hatt verdivekst i landingene de siste 20 årene, som vist i Figur 7 og Figur 8. For bunnfiskerier er mye av verdioppgangen drevet frem av volumvekst. Innen pelagisk har fangstvolumet imidlertid vært lavere de senere årene enn rundt årtusenskiftet. For pelagiske arter har verdien per kilo økt mye, slik at man likevel har en viss verdivekst. Selv etter justering for inflasjon er prisene i pelagisk på 230 % av dem i 2000, mens de bare er 20 % høyere for bunnfisk. Innen pelagisk sektor har man sett en dreining mot at mer råstoff går til konsumprodukter fremfor mel- og oljeproduksjon. Bearbeidingsgraden har også økt, med større innslag av filetproduksjon. Vridningen mot bedre betalte anvendelser av pelagisk fisk har medført en prisstigning også i førsteleddet mellom fisker og fiskeindustri.

Det ble i 2019 landet 1,3 millioner tonn av pelagiske arter og 732 000 tonn av bunnfiskarter. Dette var noe ned fra 2018 for begge artskategoriene. For pelagisk fisk skyldtes nedgangen redusert fangst av blant annet makrell, lodde og kolmule, mens fangstene av sild økte.

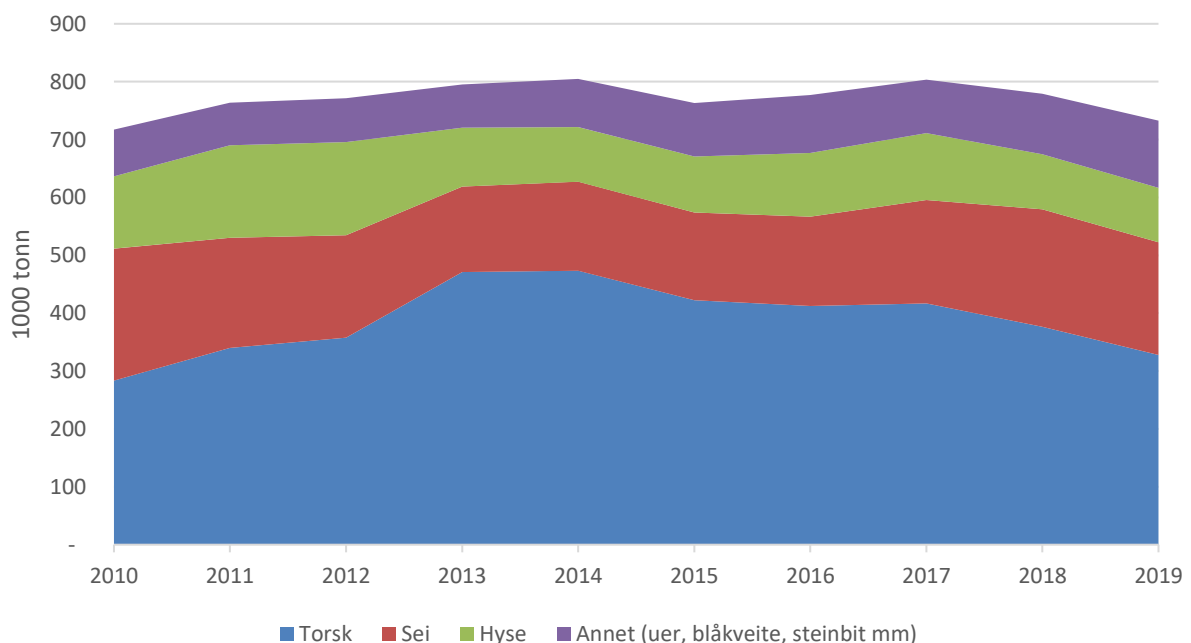
Figur 7 Fangstvolum og førstehåndsverdi for pelagiske arter fra norske fartøy 2000–2019 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

For bunnfisken var den viktigste endringen en reduksjon på cirka 50 000 tonn i fangsten av torsk. Samtidig som det landes større volum av pelagisk fisk, så er bunnfisken den mest verdifulle av de to artskategoriene. Det ble landet bunnfisk til en førstehåndsverdi på 12,6 milliarder i 2019, mot 6,7 milliarder for pelagisk. Det blir også landet store mengder skalldyr, bløtdyr og pigghuder fra fiskeflåten, og i 2019 var volumet av disse på 278 000 tonn til en førstehåndsverdi av 1,8 milliarder.

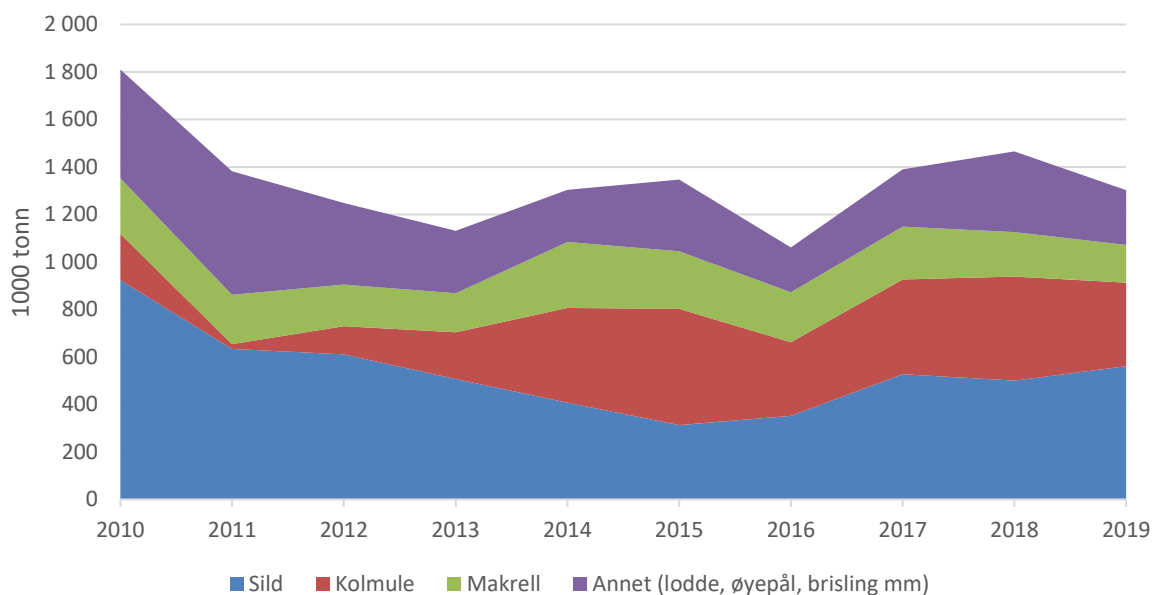

Figur 8 Fangstvolum og førstehåndsverdi for bunnfiskarter fra norske fartøy 2000–2019 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Torsk er den største arten innen bunnfiskerierne, både i volum og verdi, og det ble i 2019 landet torsk for 7,2 milliarder kroner. Dette tilsvarte cirka en tredjedel av den totale førstehåndsverdien for all fisk landet. Innen pelagisk sektor er sild og makrell de mest innbringende artene, med en førstehåndsverdi på henholdsvis 2,6 og 2,5 milliarder i 2019. I tillegg landes det store volum av blant annet kolmule. Artsfordelingen innen bunnfisk og pelagisk er vist i Figur 9 og Figur 10.

Figur 9 Fangst av bunnfiskarter 2010–2019 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Figur 10 Fangst av pelagiske arter 2010–2019 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

2.4 Drivkrefter bak ringvirkninger

Ringvirkningene fra flåten påvirkes over tid av mange faktorer. Å forstå denne utviklingen krever at vi også forstår de sentrale drivkreftene som påvirker ringvirkningene. Noen av endringene kan belyses gjennom generelle økonomiske indikatorer som utviklingen i lønnsomhet, sysselsetting og investeringer, mens andre er knyttet til mer næringsspesifikke endringer, som strukturelle endringer i flåten og de endringer i fiskeriaktivitet, landingsmønster og kjøp av varer og tjenester som endringene medfører.

Ringvirkninger skapes av en flåte som leverer til foredlingsindustrien, og som kjøper varer og tjenester både i hjemmehavn og i havner nærmere hvor fisket foregår i de ulike sesongene som preger norske fiskerier. Vi vil i det følgende peke på noen utviklingstrekk av betydning for ringvirkningene fra flåten, og vil fokusere på endringer i foredlingen av fisk, sesongmønster for landingene, regional fordeling av fangst og landinger, lønnsomhet i flåten og flåtens investeringer.

Sesongmønsteret har ulik betydning i torskefiskeriene og i pelagisk sektor. Mens fisket i torskesektoren er styrt av torskens vandringer, er fisket i pelagisk sektor konsentrert om de ukene fisken har best kvalitet, og flåten går dit det er nødvendig for å finne den. Mange bedrifter i torskesektoren ønsker å øke verdiskapingen gjennom mer foredling og mest mulig helårig sysselsetting. Dette er veldig krevende gitt landingsmønsteret for torskefisk. Cirka 60 % av råstoffet landes i løpet av 15 uker på våren, med opptil 30 000 tonn landet per uke, mens landingene i andre halvår ligger rundt 3000–5000 tonn. Kvotene for 2019 er betydelig lavere enn for 2017, men landingsmønsteret er fortsatt veldig likt.

2.4.1 Foredling og landingsmønster

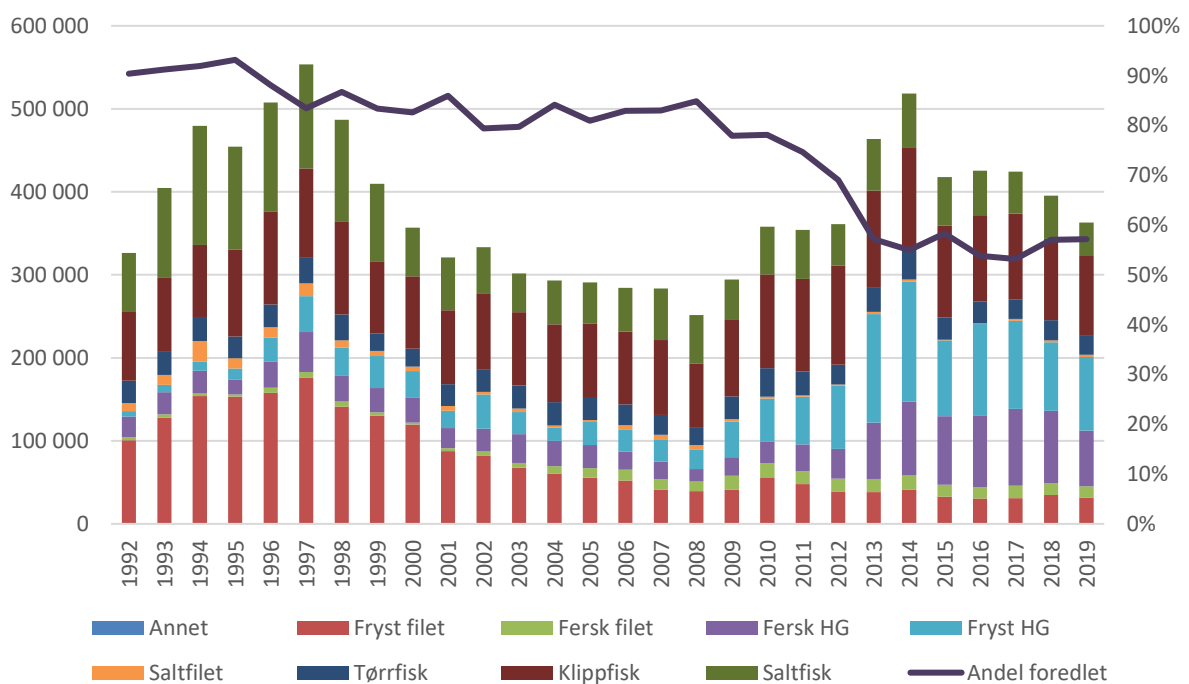
Nedgangen i antall fartøy, som vist i avsnitt 2.2, skyldes blant annet en bevisst politikk for å redusere (over-) kapasiteten i flåten (Iversen *et al.*, 2018b). Endringene i størrelse og sammensetning av flåten, og de endringen i fangstadfærd som da skjer, har også konsekvenser for aktiviteten på land, først og fremst i fiskeindustrien (Iversen *et al.*, 2018a), men også i leverandørnæringene.

De strukturelle endringene i flåten har vært store de siste årene, stimulert av strukturordninger. Strukturordningene medfører at kvote samles på færre fartøy, som igjen fører til bygging av nye og større fartøy. Disse endringene fører også til endringer i ringvirkningene, både i sammensetningen av hva som kjøpes og geografiske endringer. Med færre og større fartøy dreies innkjøpene mot mer kapitalvarer.

Den pågående struktureringen i flåten betyr at tilsvarende mengde fisk landes med stadig færre fartøy. Det betyr også at fangstene blir færre, at de blir større, og at det dermed kan bli større konkurranse om råstoffet og at industrien må investere i økt kapasitet for å være i stand til å ta imot større fangster. Dette har igjen bidratt både til at det er færre bedrifter i industrien, og at det er færre steder som har fiskeindustri (Iversen *et al*, 2018a).

Disse endringene får også konsekvenser for den geografiske spredningen av aktiviteten i næringen, og har også konsekvenser for fordelingen av ringvirkningene.

Et annet viktig moment for de ringvirkninger som skapes av flåten er hvilken type aktivitet råstoffet gir grunnlag for. Over tid har en minkende andel av råstoffet blitt foredlet, se eksempel fra torskefisk i Figur 11. Mens andelen av torsk som går til saltfisk, tørrfisk og klippfisk er nokså konstant, så ser vi at den store endringen fra 90-tallet er en markert reduksjon i fryst filet, og en stor økning i både fersk og fryst uforedlet fisk³. Ferskpakking av torsk er mindre arbeidsintensiv enn for eksempel filetproduksjon, slik at dette er en endring som har stor betydning både for den totale sysselsettingen i fiskerisamfunn og i hvilken grad sysselsettingen er helårlig.

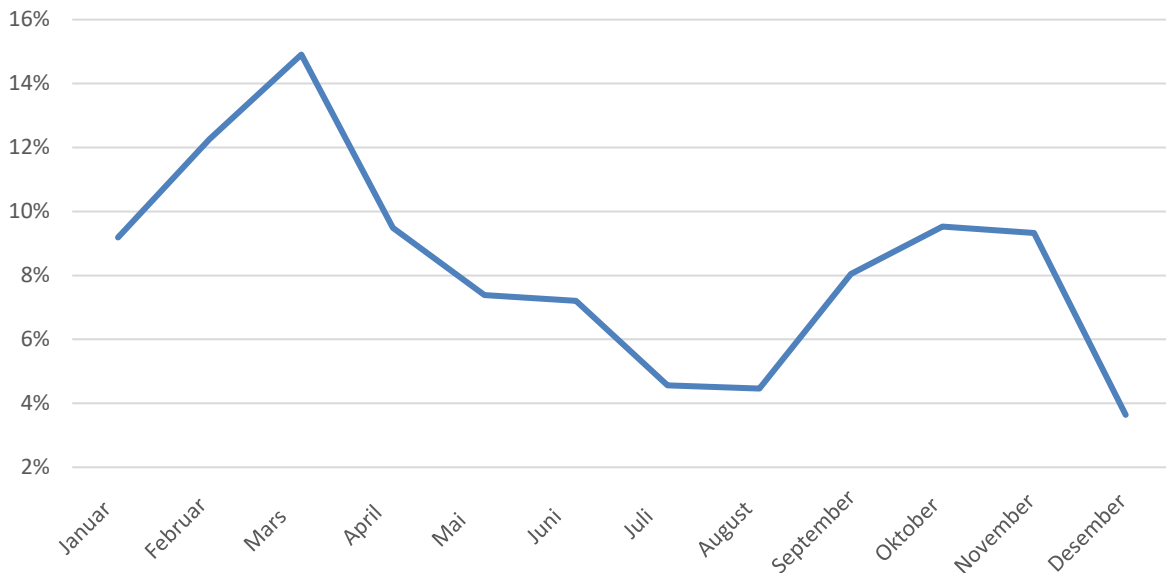

Figur 11 Anvendelse av torsk til ulike produkter (rundvekt, alle landinger i Norge) (Kilde: Fiskeridirektoratet)

³ Det meste av den «uforedlede» fisken er sløyd og hodekappet, betegnet HG (Headed and gutted). I denne figuren inngår også det beskjedne kvantumet av fersk fisk som eksporteres med hode på.

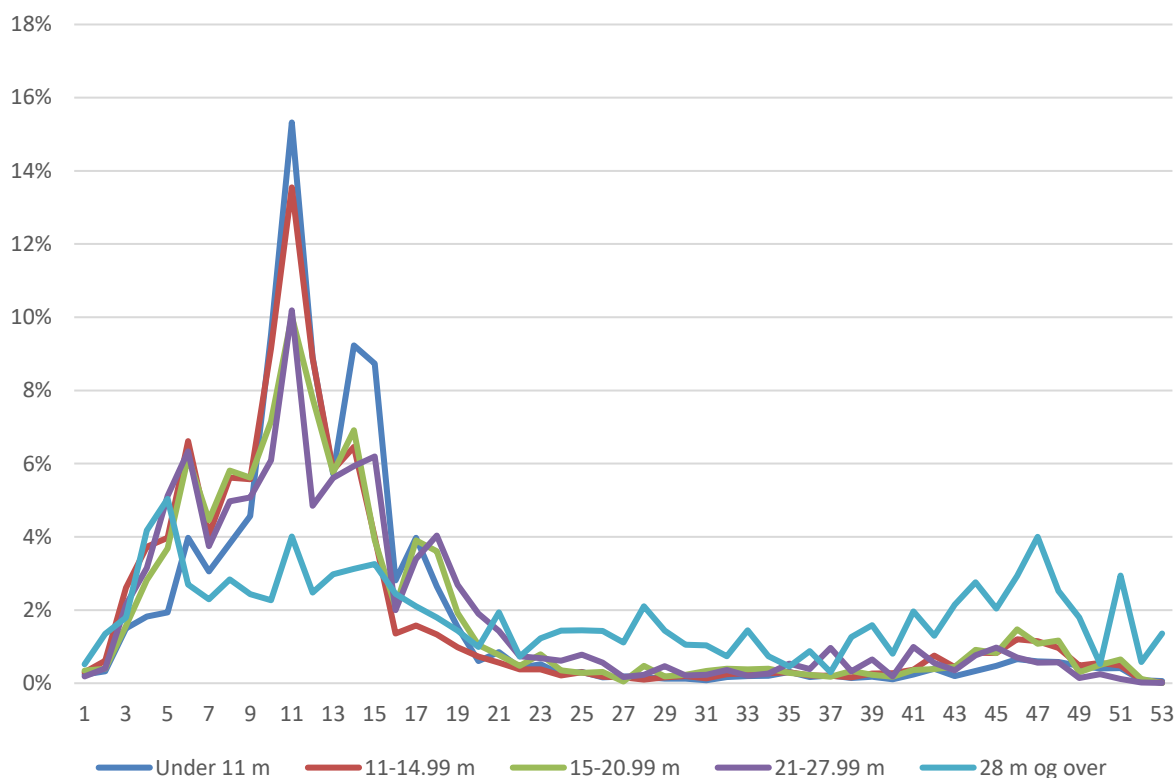
Det er flere årsaker til at det er vanskelig å få foredling til å lønne seg i Norge, en av dem er høye arbeidskostnader. For å dempe denne ulempen har en del bedrifter investert i automatisering av produksjonen. Store investeringer krever på sin side at anleggene driftes helårlig for å oppnå lønnsomhet, noe som er vanskelig med fangstmønsteret for norsk fisk.

Det er tydelige sesongvariasjoner i de norske fiskeriene, som vist i Figur 12. Året preges av to topper i landingene, en på vinteren/tidlig vår og en på høsten. Perioden januar–april er høysesong innen torskefiskeriene i Nord-Norge, mens høysesong i fisket etter sild og makrell er på høsten.

Figur 12 Sesongmønster i landingene, gjennomsnittlig prosentvis fordeling over året i perioden 2010–2019 for alle arter (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Sesongmønsteret har ulik betydning i torskefiskeriene og i pelagisk sektor. Mens fisket i torskesektoren er styrt av tilgjengeligheten, hvor sesongene er styrt av torskens vandringer, er fisket i pelagisk sektor i større grad konsentrert om de ukene fisken har best kvalitet, og flåten går så langt det er nødvendig for å finne den. Mange bedrifter i torskesektoren ønsker å øke verdiskapingen gjennom mer foredling og mest mulig helårlig sysselsetting. Dette er veldig krevende gitt landingsmønsteret for torskefisk. Cirka 60 % av råstoffet landes i løpet av 15 uker på våren, med opptil 30 000 tonn landet per uke, mens landingene i andre halvår ligger rundt 3000–5000 tonn.

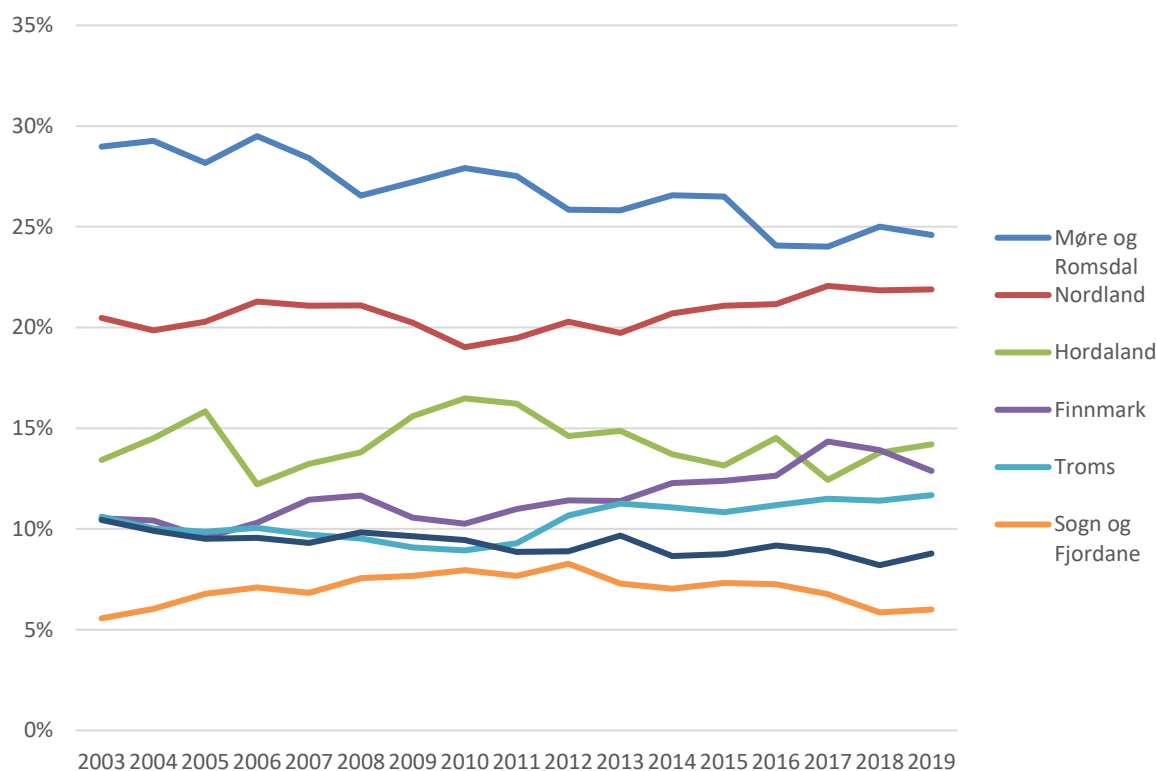

Figur 13 Andel av fangstet mengde torsk per uke, for hver flåtegruppe (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Denne viser også at gruppene i kystflåten har nokså likt fangstmønster, dog med noen viktige forskjeller. Jo mindre fartøy, jo mer utpreget er sesongtoppene. Den største gruppen av kystfartøy skiller seg ut med et jevnere fangstmønster over året.

2.4.2 Regional fordeling av fiske og landinger

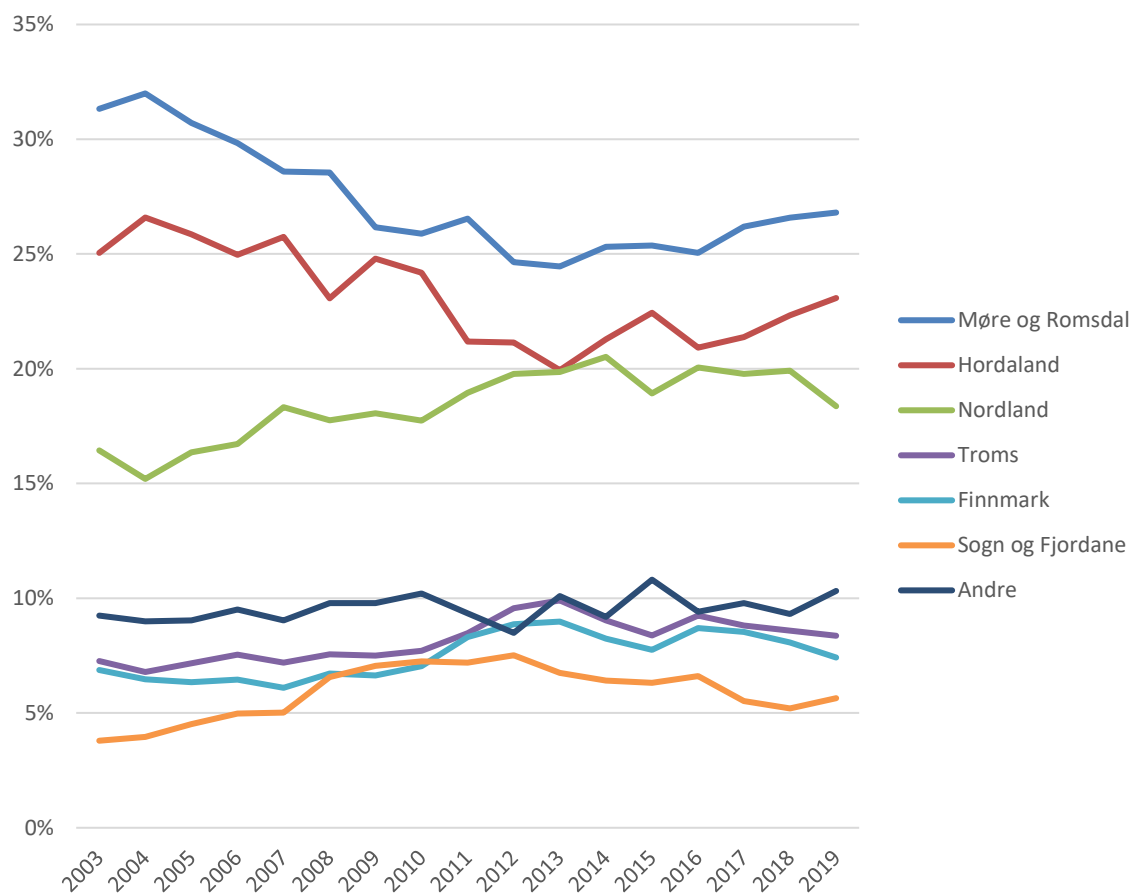
Figuren under viser verdien av landingene etter fartøyets hjemfylke. Møre og Romsdal er fortsatt det største fartøyfylket, men med en synkende andel (fra 29 til 24,6 % av fangstverdien). Nordland hadde rundt 22 % av fangstverdien i 2019, mens Hordaland og Finnmark lå på 13-14 %. Finnmark (fra 10,5 til 13 %) og Troms (fra 10,6 til 11,7 %) har hatt størst økning i fangstverdien i denne perioden.

Figur 14 Andel av fangstverdi etter fartøyfylke, norske landinger fra norske fartøy (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Figuren under viser den fylkesmessige fordelingen av råstofflandingerne, målt i mengde. Målt i mengde var Møre og Romsdal det største landingsfylket i 2019, etterfulgt av Hordaland, Nordland, Troms, og Finnmark.

Regnet som ett fylke, så var nylig opprettede Troms og Finnmark størst i verdi og på fjerdeplass i volum. Det meste av bunnfisken landes i Nord-Norge, mens det landes relativt større volum pelagisk fisk i sør. Høyere kilopris på mye av bunnfisken gir dermed en høyere totalverdi på landingene i nord.

Figur 15 Fylkesfordeling i landingene, prosentandel av totale landinger per fylke, rundvekt (Kilde: Fiskeridirektoratet)

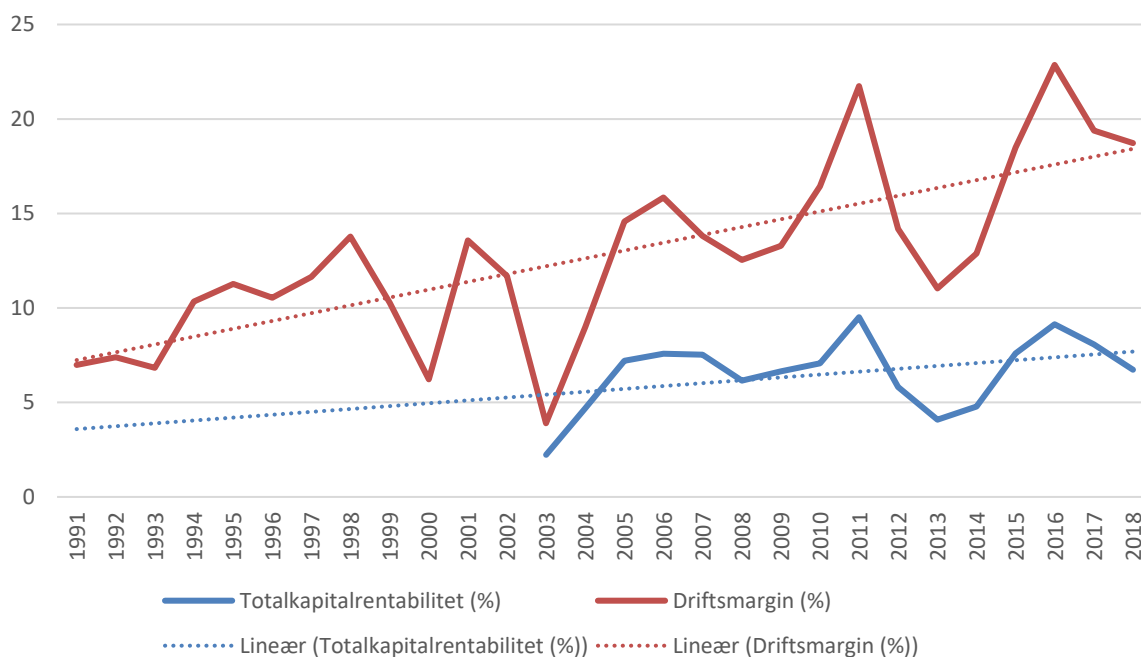
2.4.3 Lønnsomhet i flåten

Det har vært stor variasjon i lønnsomheten fra år til år, men det er likevel mulig å peke på noen hovedtrender. Hovedtendensen i lønnsomhetsutviklingen er at lønnsomheten i flåten over tid har bedret seg betydelig.

På tross av store subsidier ser vi de fleste årene lav lønnsomhet i 1980-årene, med 1989 og 1990 som de svakeste årene. Utover 1990-tallet kan vi se effektene av både bedret ressurstilgang og en viss reduksjon i kapasitet i flåten. Det at strukturordninger innføres også for kystflåten fra 2004 bidrar også til økt lønnsomhet de siste 15 årene.

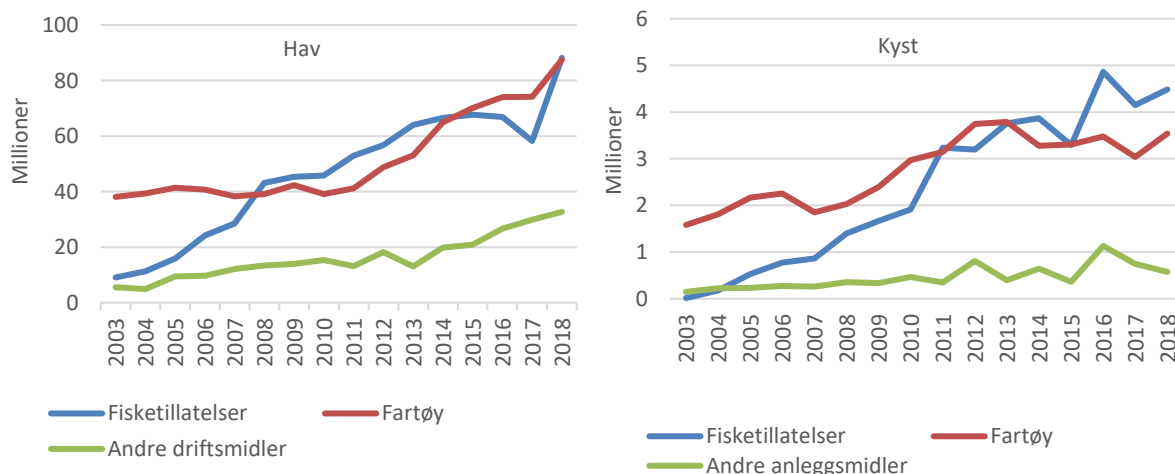
Fiskeridirektoratet samlet før 2003 ikke inn balansedata som muliggjorde kalkulasjon av total kapitalrentabilitet⁴.

⁴ Avkastning på total kapitalen målt i prosent. Formel: $\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{renteinntekter})}{\text{Gjennomsnittlig total kapital}} \times 100$

Figur 16 Totalkapitalrentabilitet og driftsmargin i norsk fiskeflåte (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Trendlinjene i figuren over viser tydelig at økningen i driftsmargin er større enn økningen i total kapitalrentabilitet. Om vi ser bort fra 2003, vil trenden for total kapitalrentabilitet være flat. Når total kapitalrentabiliteten ikke øker i takt med driftsmarginen⁵, så skyldes det at næringen har betydelig mer kapital å forrente. Det har vært investert store summer i nybygg og det har bygd seg opp store kvoteverdier. Begge deler har økt kapitalbindingen i næringen.

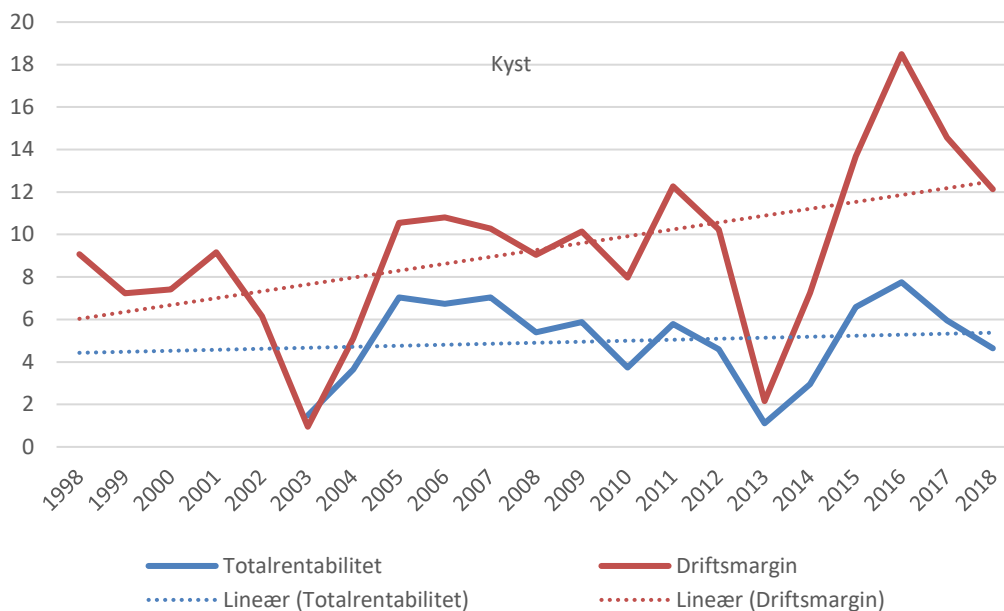

Figur 17 Kapitalbinding i fiskeflåten, gjennomsnitt per fartøy, løpende priser (Kilde: Fiskeridirektoratet)

⁵ Driftsresultatet som andel av driftsinntektene. Formel: $\frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}} \times 100$

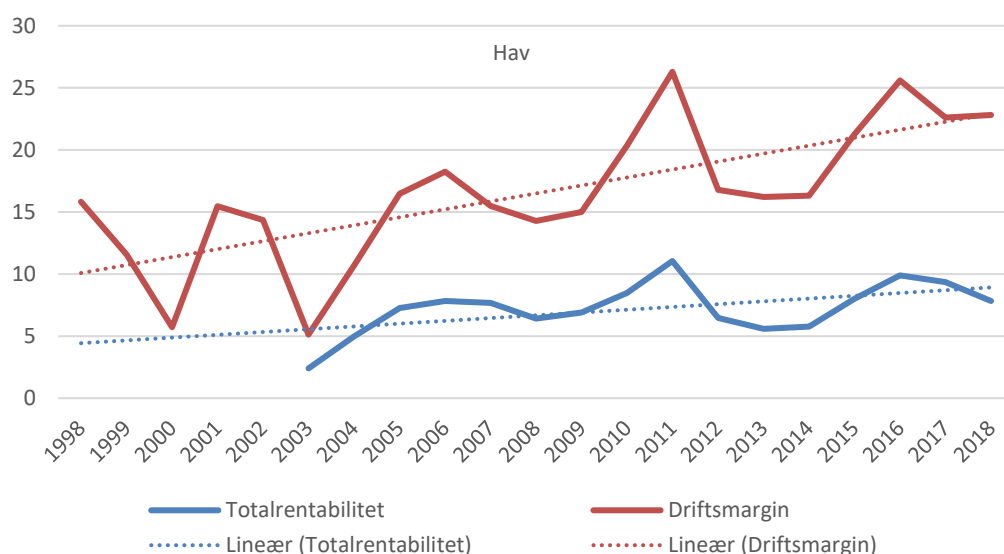
2.4.4 Lønnsomhet i ulike flåtegrupper

Det er store årlige variasjoner i lønnsomhet i kystflåten, men likevel en klar økende trend. Veksten i lønnsomhet er enda større for de gruppene som har hatt strukturmogigheter (alle over 11m) enn det som fremkommer av gjennomsnittlige tall for hele kystflåten i Figur 18.

Figur 18 Lønnsomhet i kystflåten (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Lønnsomheten i havfiskeflåten (Figur 19) har også steget betydelig, etter strukturering både i ringnot, trål og konvensjonelle havfiskefartøyer. For havfiskeflåten samlet har kapitalavkastningen også økt noe, men her er det stor forskjell mellom gruppene. Torsketrål og konvensjonell havfiskeflåte har i stor grad strukturert innad i rederiene, og dermed ikke betalt for nye rettigheter. Her ser vi en klar økning også i kapitalavkastningen. I ringnotflåten har mange betalt mye for kvoterettighetene, og for denne gruppen har kapitalavkastningen en nokså flat trendkurve (men også her med store variasjoner fra år til år).

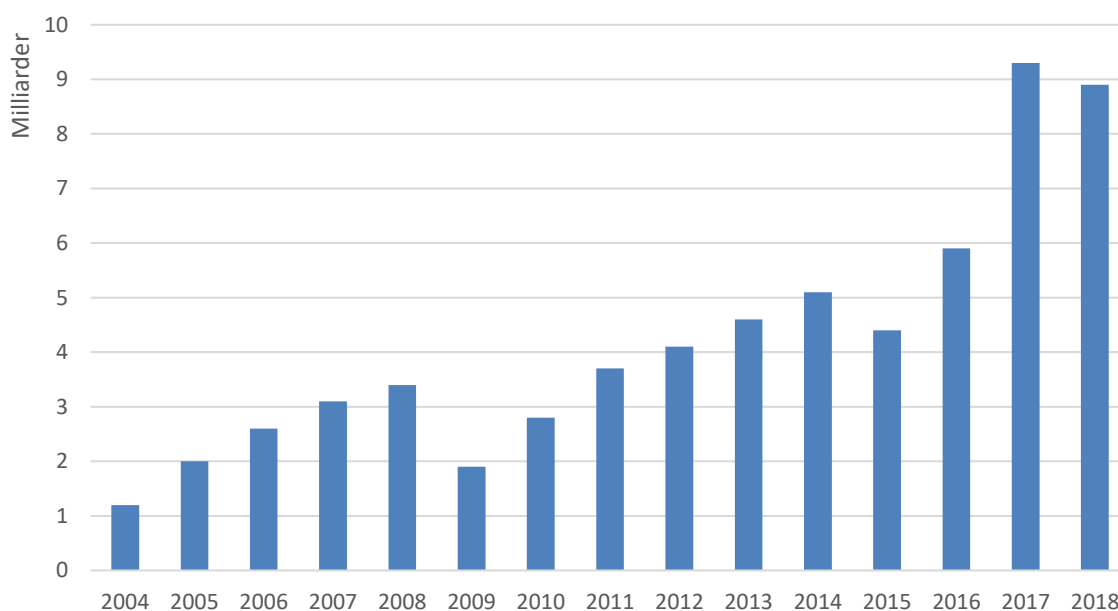
Figur 19 Lønnsomhet i havfiskeflåten (Kilde: Fiskeridirektoratet)

2.4.5 Investeringer

Investeringer er en viktig del av rederienes innkjøp, og dermed en viktig indikator for ringvirkningene fra næringen. Investeringene fremkommer imidlertid ikke i driftsregnskapet til bedriftene, og blir ofte oversett i ringvirkningsanalyser. Investeringene er her estimert på bakgrunn av bedriftenes balansetall⁶.

Oversikt over investeringer er viktig både for å kunne forstå variasjon i ringvirkningene fra år til år, og for å kunne forstå geografiske endringer i ringvirkningene. Mye av investeringene er knyttet til større verft eller utstysproducenter, som er konsentrert i færre kommuner enn fiskeriaktiviteten.

Investeringene i flåten har vokst fra 1–2 milliarder tidlig i perioden, til nivåer mellom 3,5 og 7 milliarder siden 2012. Den betydelige veksten utover 2000-tallet kan blant annet tilskrives strukturordningene, hvor det å få samlet kvotene på færre fartøy har stimulert til både nybygging og ombygginger. Når investeringene varierer mye fra år til år skyldes det både at investeringsaktiviteten er svært konjunkturutsatt og at tidspunktet for rapportering av store prosjekter (opp til en milliard for de største fartøyene) kan gi store utslag enkelte år. I og med at investeringer beregnes basert på endringer i balansen, kan regnskapsmessige nedskrivninger også påvirke (forstyrre) beregningene.

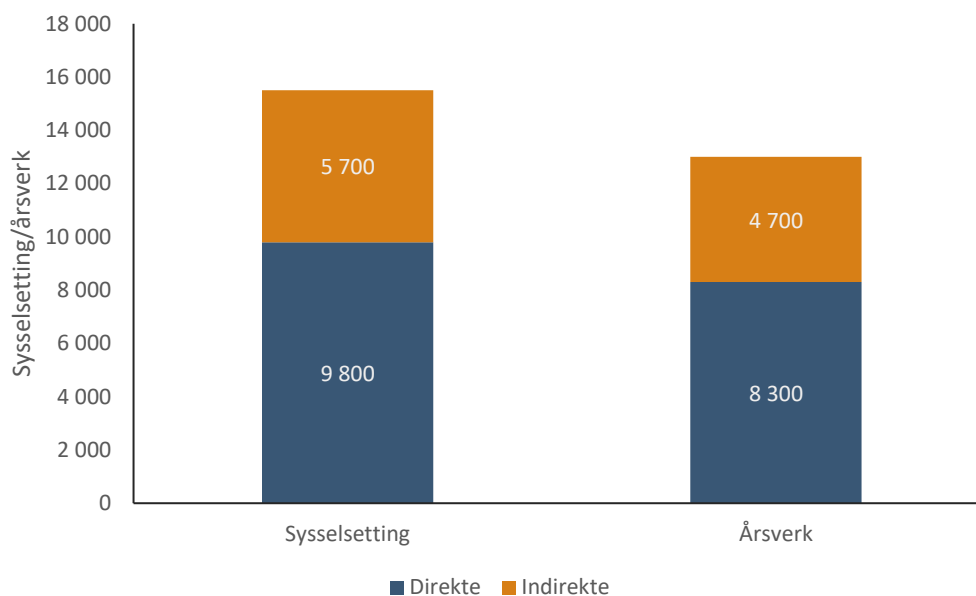
Figur 20 Investeringer i fiskeflåten (Kilde: Menon Economics)

⁶ Vi har inkludert investeringer i både fiskefartøy og andre aktiva, men holdt utenfor investeringer i fisketillatelser, ettersom fokuset her er på investeringer som bidrar til ringvirkninger.

3 Ringvirkninger fra fiskeflåten

3.1 Sysselsetting

De samlede sysselsettingseffektene fra aktiviteten i fisket i 2019 var **om lag 13 000 årsverk**⁷. Regnet i antall sysselsatte tilsvarer dette om lag 15 500 personer. Som vist i Figur 21 jobbet 9800 i fiskeriene, mens 5700 jobbet i leverandørbedrifter.

Figur 21 Samlede sysselsettingseffekter innen fiskeri i 2019 (Kilde: Menon Economics)

3.1.1 Geografisk fordeling av ringvirkningene

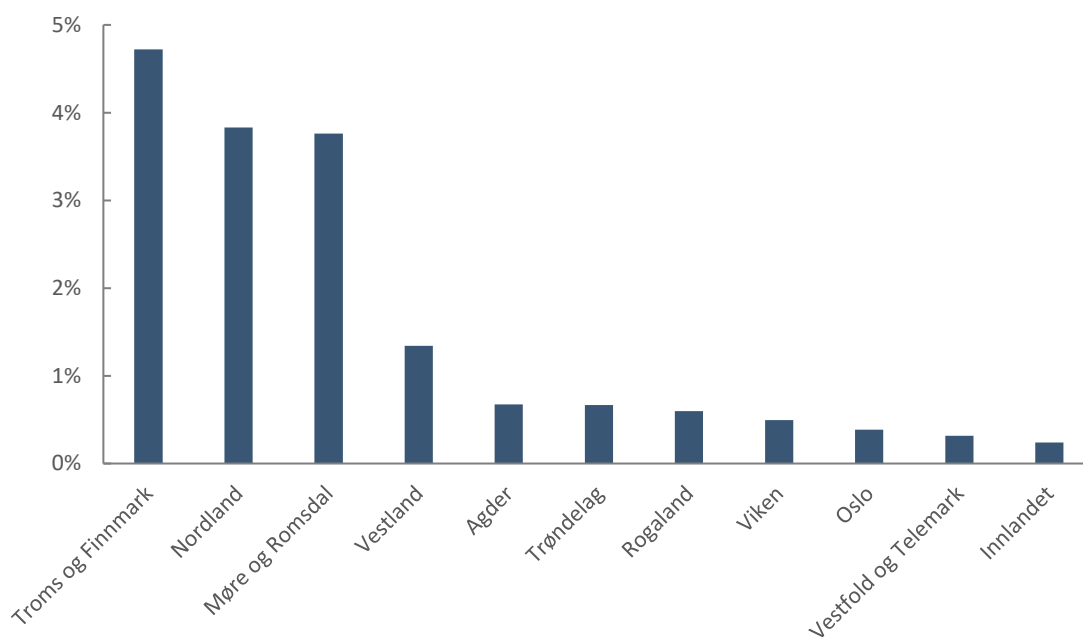
Fiskeflåten er i stor grad konsentrert i Nord-Norge og på Vestlandet, noe som gjør at de samlede ringvirkningene også er størst i disse regionene. Møre og Romsdal har størst sysselsetting, fulgt av Vestland, Troms og Finnmark og Nordland. Med fylkessammenslåingene er veldig mye av den direkte sysselsettingen samlet i fire fylker.

⁷ I store delen av rapporten opererer vi med sysselsetting i stedet for årsverk. Dette er valgt fordi det er mindre usikkerhet i resultatene for sysselsetting, samtidig som det er enklere å sammenligne med andre næringer, og regional sysselsetting enn årsverk. Hvis man ønsker omregning er den gjennomsnittlige omregningsfaktor (som det fremgår av Figur 21) på om lag 0,84, men varierer fra næring til næring.

Tabell 2 Samlet sysselsetting fordelt på fylker (Kilde: Menon Economics)

Fylke	Samlede sysselsettingseffekter	Direkte	Indirekte
Møre og Romsdal	3 493	2 483	1 010
Vestland	2 733	1 987	746
Troms og Finnmark	2 598	2 262	337
Nordland	2 114	1 904	211
Viken	1 627	253	1 374
Oslo	743	2	741
Rogaland	656	278	377
Trøndelag	642	365	277
Agder	455	240	215
Vestfold og Telemark	257	37	220
Innlandet	186	8	178
Sum	15 505	9 820	5 685

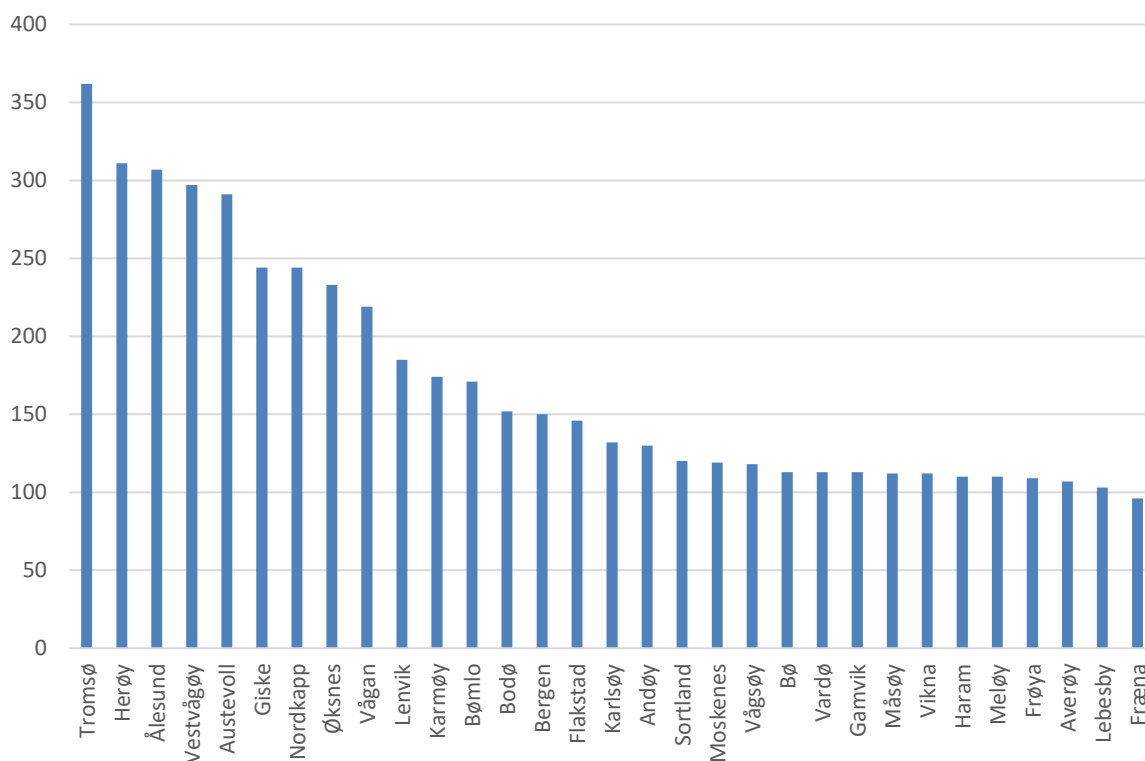
Ved å se sysselsetting i flåten opp mot samlet sysselsetting i privat næringsliv får vi innblikk i viktigheten av fiskeriene regionalt, som vist i Figur 22. Fiskeriene er svært viktige for regional sysselsetting i Nord-Norge og i Møre og Romsdal, hvor fiskerienes andel av samlet sysselsetting i fylkene ligger nær 4 % i Nordland og Møre og Romsdal, og nærmere 5 % i Troms og Finnmark.

Figur 22 Sysselsettingsvirkninger som andel av samlet sysselsetting i privat næringsliv (Kilde: Menon Economics)

På den andre siden har du Oslo, Rogaland, Trøndelag og Viken hvor samlede sysselsettingseffekter utgjør 600–1600 sysselsatte, men mindre enn én prosent av sysselsettingen i privat næringsliv.

I tabellen under vises de kommunene med flest registrerte fiskere. Det er flest fiskere registrert i Tromsø, fulgt av Herøy, Ålesund og Vestvågøy.

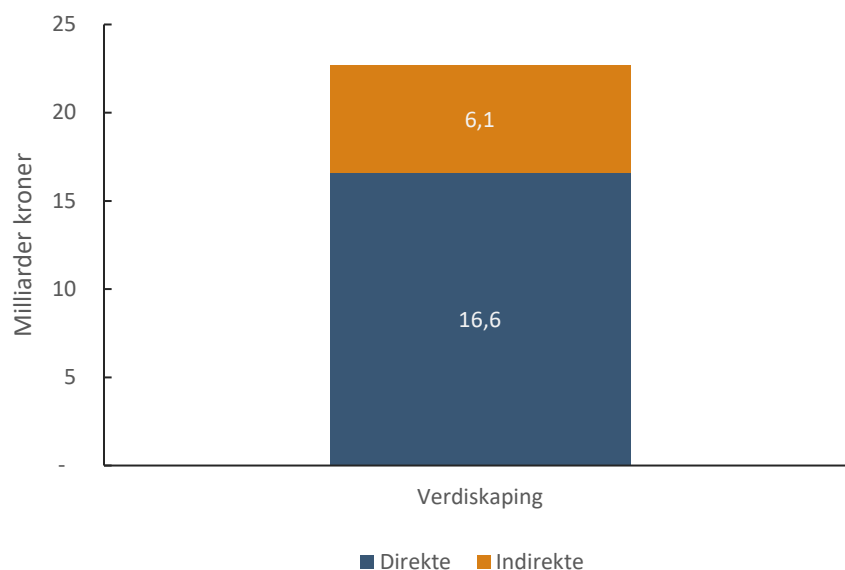
Figur 23 Direkte sysselsetting fiskeri, antall fiskere i fiskermanntallet (Kilde: Fiskeridirektoratet)

3.2 Verdiskaping

Sysselsetting i fiske og fangst i Norge gir betydelig verdiskaping. **Våre analyser tilsier at det i 2019 ble generert netto verdiskaping⁸ for 22,7 milliarder kroner fra fiskeri⁹.** Figur 24 viser verdiskaping fordelt på direkte og indirekte effekter. Av 22,7 milliarder i verdiskaping ble 16,6 skapt direkte i fiskeflåten, mens 6,1 milliarder er ringvirkninger i leverandørindustrien.

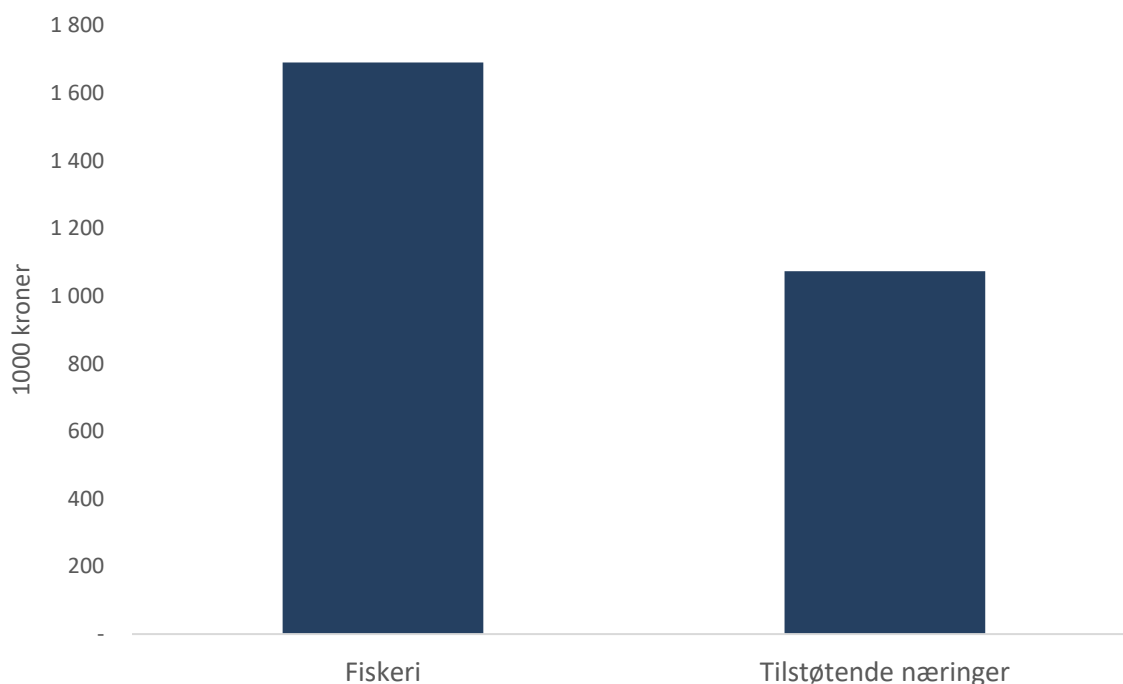
⁸ I netto verdiskaping inkluderer vi ikke av- og nedskrivninger i utregningen av verdiskaping. Netto verdiskaping svarer altså til det engelske EBIT (mens brutto verdiskaping tilsvarer EBITDA). Netto verdiskaping brukes i hele rapporten.

⁹ Flåteleddets verdiskaping er også gjengitt i rapporten for hele sjømatnæringen: <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2020-98-Ringvirkning-av-sjømatnæringen-i-2019.pdf>. Verdiskapingen fra flåten er i den rapporten beregnet til 21 milliarder, mens vi her altså opererer med 22,7 milliarder. Det høyere tallet i denne rapporten skyldes at vi her får vist alle kjøpene som ringvirkninger fra flåten. I «Sjømatrapporten» blir flåtens kjøp fordelt på to kategorier, både som ringvirkninger av flåten og som del av omsetningen i leverandørleddet. Vi har i sjømatrapporten skilt ut Leverandører som en egen kategori (hvor leverandører med mer enn 50 % av sin omsetning til sjømatnæringen regnes som en del av næringen). Dette bidrar til at vi får synliggjort leverandørens betydning (inklusive deres eksport), og får regnet ringvirkninger av investeringene som foretas, men det betyr altså også at vi der sprer ringvirkningene fra flåten på to kategorier. Når vi i denne rapporten ser på flåten isolert sett, får vi på den andre side ikke med effekten av alle investeringene.

Figur 24 Direkte og indirekte verdiskaping 2019 (Kilde: Menon Economics)

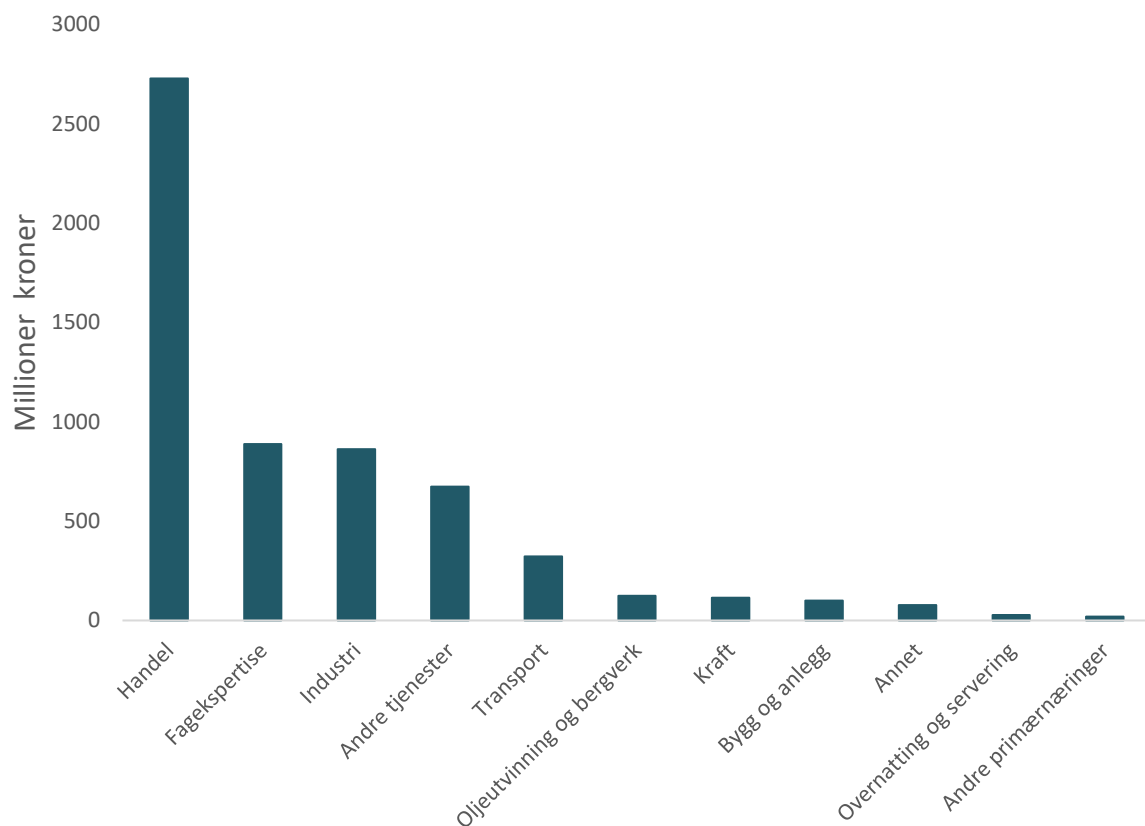
Verdiskaping per sysselsatt i flåten er svært høy, med **1,69 millioner** kroner per sysselsatt (Figur 25). Vi ser at verdiskapingen per sysselsatt er om lag 63 % høyere innen fiskeri enn i leverandørnæringene. Leverandørnæringene har en verdiskaping på nivå med øvrig næringsliv, mens den høye verdiskapingen i fiskeriene gjenspeiler at det er en godt forvaltet ressurshestingsnæring.

Figur 25 Verdiskaping per sysselsatt, 2019 (Kilde: Menon Economics)

3.2.1 Verdiskaping fordelt på sektorer

Den indirekte verdiskapingen fra fangst og fiske er spredt på flere næringer, som illustrert i Figur 26.

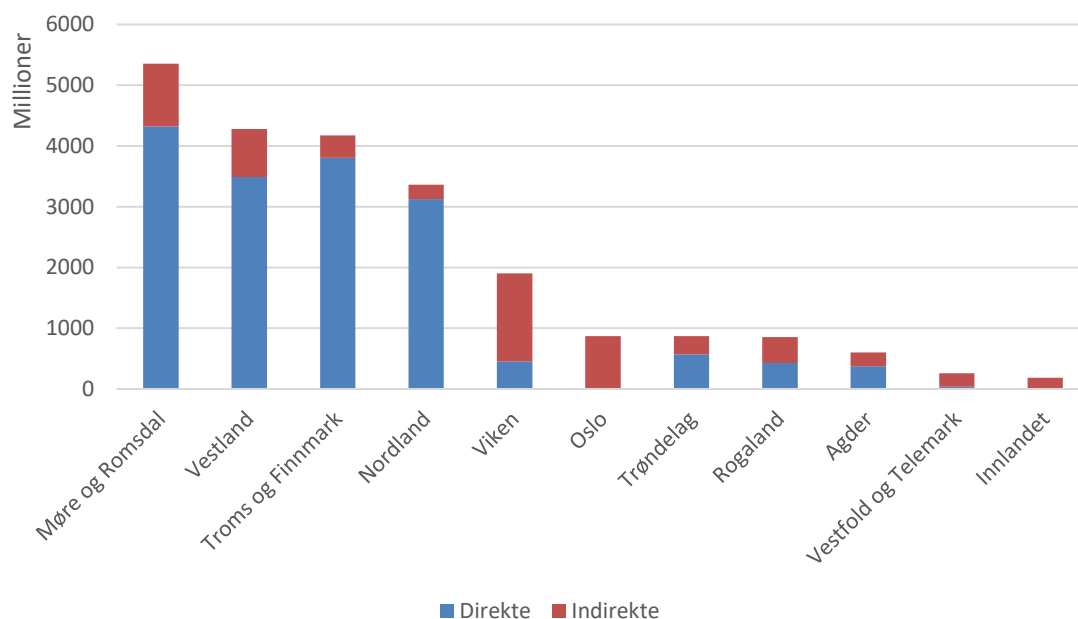

Figur 26 Indirekte verdiskapingseffekter fordelt på sektorer, 2019 (Kilde: Menon Economics)

Handel er den sektoren med størst samlede verdiskapingseffekter, med vel 2,7 milliarder kroner. Handel favner om alle typer varehandel, og utgjør i de fleste ringvirkningsanalyser en stor del av de indirekte effektene. For flåten utgjør spesielt drivstoff en stor del av denne kategorien. Fagekspertise og industri har henholdsvis 889 og 863 millioner i verdiskapingseffekter. Industri omfatter bygging og reparasjon av fartøy, utstyr og redskap som flåten er avhengig av. Fagekspertise dekker blant annet juridiske- og revisjonstjenester.

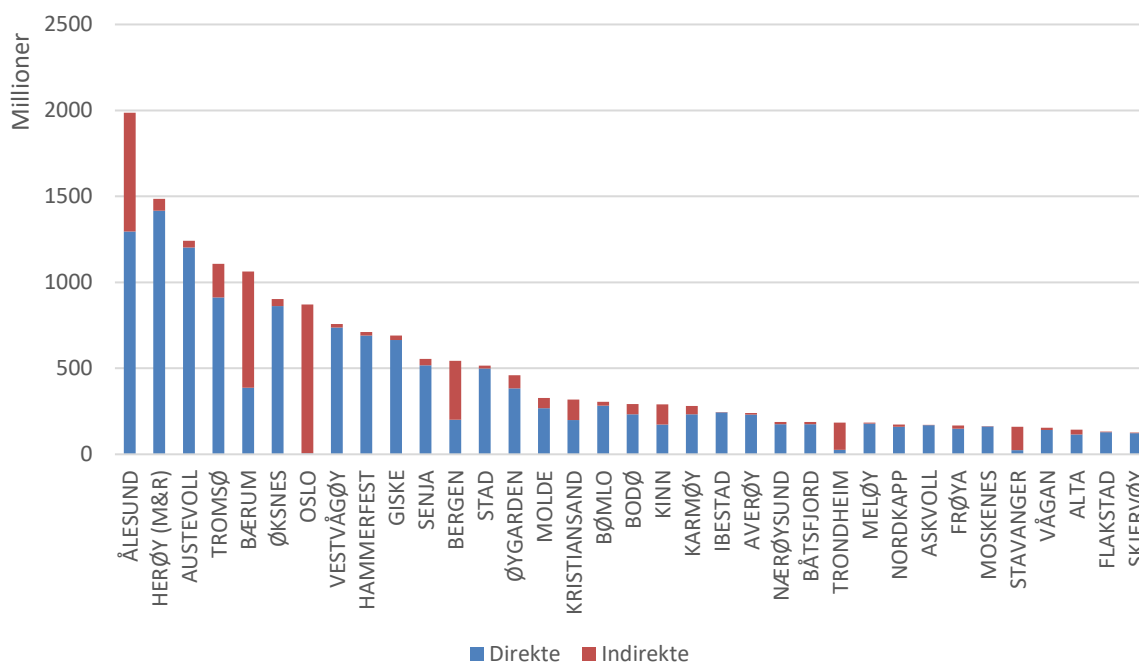
3.2.2 Verdiskaping fordelt på fylker og kommuner

Verdiskapingen i 2019 basert på fiskeflåtens aktiviteter er fordelt på fylker som i Figur 27. Møre og Romsdal er størst, fulgt av Vestland, Troms og Finnmark og Nordland. Disse fire står for det meste av flåtens aktiviteter. Man kan ellers legge merke til at Viken og Oslo får en nokså stor del av ringvirkningene, gjennom store leveranser til næringen.

Figur 27 Verdiskaping fra flåten i 2019, samt ringvirkninger (indirekte) fordelt på fylke (Kilde: Menon)

Fordeling av verdiskaping på kommuner er vist i Figur 28. Ålesund er størst, med Herøy, Austevoll på de neste plassene. Dette er alle kommuner med mye havgående flåte, og også mange fiskere. Ålesund har også spesielt stor verdiskaping fra leverandørindustrien. I verdiskapingsanalysene følger verdiskapingen selskap. Det gjør at rangeringen her blir noe annerledes enn når man ser på fiskernes bosted. Før mange av de mer kjente fiskerikommunene finner vi i denne oversikten Bærum, som ikke har mange registrerte fiskere (3), men som er vertskap for Aker Biomarine, og også har en del leverandører. Oslo kommer også høyt på listen, på grunn av mange store leverandører.

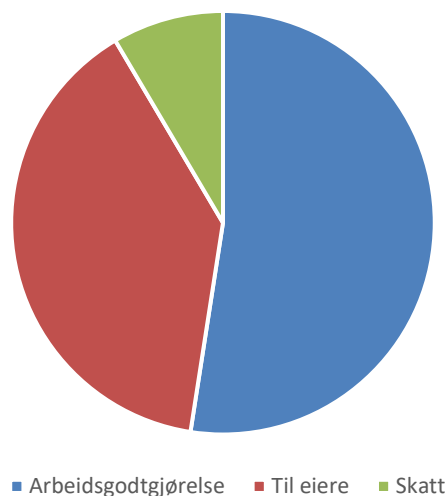
Figur 28 Verdiskaping fra flåten i 2019, samt ringvirkninger (indirekte) fordelt på kommuner (Kilde: Menon Economics)

Den direkte verdiskapingen er fordelt på cirka 250 kommuner, om man også tar med de indirekte effektene er det vel 360 kommuner som har ringvirkninger fra fiskeflåten.

I vedleggene til rapporten finnes oversikter over verdiskaping i det enkelte fylke, og også tabeller med verdiskaping for de viktigste sjømatkommunene i hvert fylke.

3.3 Fordeling av verdiskapingen

Verdiskapingen i fiskeriene fordeler seg med 52 % til arbeidstakerne som arbeidsgodtgjørelse (lønn, lott, pensjon og sosiale kostnader), 39 % som overskudd til kapitaleierne og 8 % i selskapsskatt.

Figur 29 Fordeling av verdiskaping på arbeid, kapital og myndigheter (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Lottsystemet gjør at fordelingen av verdiskapingen i fiskeriene er nokså lik fra år til år. Effektive fiskerier og gode priser har gitt god lønnsomhet i fiskeriene, og dermed høy verdiskaping per sysselsatt.

3.4 Skatteeffekter

All økonomisk aktivitet genererer skattebetaling, som i sin tur er det som understøtter produksjonen av velferd. Vi har estimert størrelsen av bedriftsskatten og skatt på alminnelig personinntekt som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen. **Vi finner samlede skatteeffekter i 2019 på om lag 5,1 milliarder 2019-kroner.**

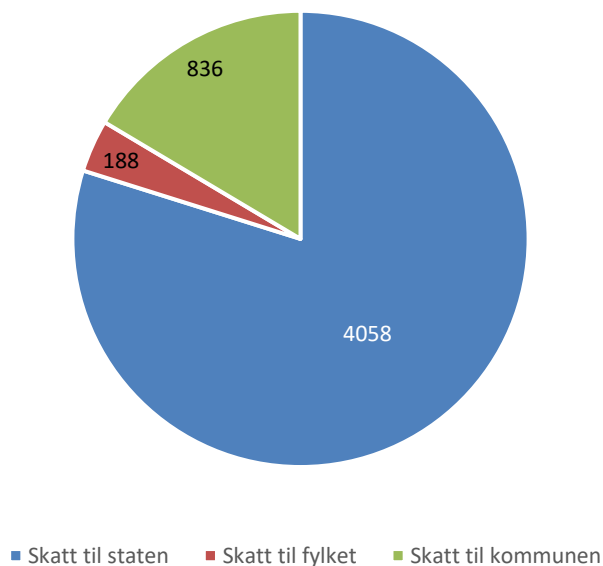
For å estimere størrelsen på de skatteinntekter som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen har vi for alle sysselsatte brukt gjennomsnittslønnen til å utregne alle relevante poster for selvangivelsen. Dette inkluderer alt fra skatt på alminnelig inntekt til trygdeavgift og trinnskatt. For bedriftene har vi behandlet to typer av bedrifter. For bedrifter i fiskerinæringen har vi hentet faktiske skattebetalinger i 2019 fra bedriftenes regnskaper. Dette gir selvsagt svært presise estimater av skatteeffektene, og tar inn over seg alle relevante faktorer. For de resterende (indirekte) effektene har vi splittet verdiskaping fra ringvirkningsmodellen i driftsresultat og lønnskostnader. Sistnevnte er utregnet ved gjennomsnittslønn multiplisert med sysselsatte. Vi korrigerer i tillegg for finanskostnader. De relevante skattesatser og antagelser er vist i Tabell 3 nedenfor.

Tabell 3 Oversikt over skattesatser og relevante antagelser

Type	Mottaker	Sats
Personskatt	Kommune	11,8 %
Personskatt	Fylke	8,6 %
Personskatt	Stat	2,7 %
Trygdeavgift	Stat	8,2 %
Trinnskatt, trinn 1 (innslag: 169k NOK)	Stat	1,4 %
Trinnskatt, trinn 2 (innslag: 237k NOK)	Stat	3,3 %
Trinnskatt, trinn 3 (innslag: 598k NOK)	Stat	12,4 %
Trinnskatt, trinn 4 (innslag: 962k NOK)	Stat	15,4 %
Arbeidsgiveravgift	Stat	14,1 %
Bedriftsskatt	Stat	22,0 %
Omregningsfaktor fra driftsresultat til ordinært resultat	-	0,80
Omregningsfaktor for korrigerings for progressivitet ved trinnskatt	-	1,10

I tillegg til de opplistede satser og antakelser i tabellen tar vi høyde for andre skattesatser i Finnmark og flere kommuner i Troms, der blant annet skatten på personlig inntekt var på 19,5 % i 2019.

Som normalen er i denne typen analyser, går brorparten av skatten til staten. Våre beregninger peker på at om lag 4 milliarder kroner i skattebetaling går til staten, mens rundt 840 millioner kroner går til kommunene. Fordeling av skatteinntektene på kommuner, fylker og stat er som vist i Figur 30.

Figur 30 Skatteinntekter fordelt på mottaker (Millioner 2019-kroner) (Kilde: Menon Economics)

Av de samlede skatteeffekter er om lag 830 millioner kroner bedriftsskatt betalt av flåten, mens 570 millioner kroner kommer fra leverandørbedrifter, 1,6 milliarder kroner kommer fra personlig skatt på alminnelig inntekt, mens de resterende 2,1 milliarder kommer fra andre poster (trygdeavgift, trinnskatt, og arbeidsgiveravgift).

4 Metode for ringvirkningsanalysen

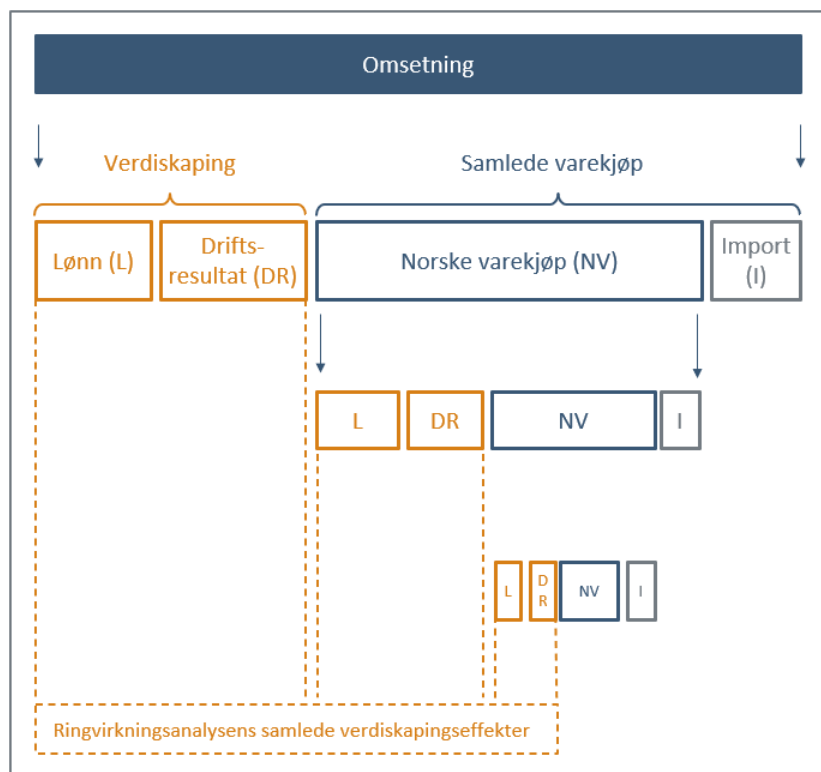
4.1 Introduksjon til ringvirkninger

Aktiviteten i ulike næringer i økonomien er tett bundet sammen. Det betyr at endring i etterspørsel fra en næring vil påvirke aktiviteten i andre næringer og dermed påvirke norsk sysselsetting, verdiskaping og skatteinngang. Vi kvantifiserer disse effektene for sjømatnæringen ved hjelp av en ringvirkningsanalyse.

Etterspørselen av produkter og tjenester fra sjømatnæringen har to umiddelbare effekter. For det første understøttes sysselsetting i næringen, gjennom ansettelse av fiskere som jobber på båter, ansatte ved oppdrettsanlegg og på slakterier. For det andre vil sjømatnæringen øke sin etterspørsel etter varer og tjenester fra andre næringer. I første omgang vil etterspørselen fra sjømatnæringen understøtte sysselsetting hos de direkte leverandører til næringen. Dette gjelder eksempelvis verft som bygger båter, men også tjenester fra næringer som regnskapsføring og kantinedrift. I takt med en oppgang i leverandørnæringene vil også deres leverandører oppleve økt aktivitet. Denne effekten fortsetter i prinsippet uendelig, men effekten i hvert ledd blir raskt mindre. Vi har beregnet ringvirkninger i 10 ledd.

Teknisk sett kan man si at omsetningen til hver bedrift i hele verdikjeden kan deles opp i tre ulike kategorier:

- Norske vare- og tjenestekjøp
- Utenlandske vare- og tjenestekjøp
- Lønnskostnader og overskudd

Figur 31 Modell for beregning av verdiskapingseffekter (Kilde: Menon Economics)

Summen av lønn og overskudd utgjør verdiskapingen, mens norske varekjøp danner omsetning for bedriftene i neste ledd av verdikjeden. Til høyre i Figur 31 vises en skisse av hvordan en investeringskostnad har effekter langt nede i verdikjeden. Summen av de oransje boksene i alle ledd utgjør de samlede verdiskapingseffektene.

Som det ses fra figuren, vil all omsetning etter mange nok ledd omdannes til enten norsk verdiskaping eller import.

Vi har modellert etterspørselsimpulsen fra sjømatnæringen til sine leverandører og dens effekter på sysselsetting med bakgrunn i SSBs kryssløpsanalyse. SSBs kryssløpsmatrise viser omfang av leveranser, sysselsetting, skatter og avgifter, samt import og eksport i 64 NACE-næringer. Med bakgrunn i SSBs kryssløpsanalyse har Menon utarbeidet en ringvirkningsmodell hvor vi beregner sysselsettings- og verdiskapingseffekter av ulike former for tiltak eller endringer.

4.2 Tilleggsmoduler

I tillegg til den tradisjonelle ringvirkningsanalysen har Menon utviklet 2 viktige "ringvirkningsmoduler" som brukes i denne analysen. Den første er en geografisk modul, mens den andre er en skattemodul.

Mens typiske ringvirkningsanalyser gir mulighet for å følge flyt av varer og tjenester på tvers av næringer, gir den **geografiske modulen** mulighet for å følge de på tvers av geografisk avgrensninger. På den måten kan modellen gi indikasjoner om hvor i landet man finner de største indirekte fotavtrykk fra aktiviteten i sjømatnæringen. Det eksisterer ingen data om handel mellom ulike kommuner i Norge. Dette har nødvendiggjort estimering av alle handelsmønstre og er gjort med bakgrunn i forskningslitteraturen om handelsstrømmer mellom regioner. Estimeringen viser at det er to faktorer som påvirker omfanget av handel mellom regioner:

- Den første er *avstanden* mellom de to regioner. Jo lengre det er, jo mindre vil de to kommunene handle med hverandre. Dette er en funksjon av både transportkostnadene, samt kjennskap.
- Den annen faktor er *størrelsen* på relevant næringsliv. Jo større en næring i en gitt kommune er, jo mere vil den næringen selge til andre kommuner. Dette betyr at eksempelvis bedrifter i Asker kommune vil etterspørre flere varer og tjenester fra Oslo enn omvendt.

Vekten av disse to faktorene kalibreres på en sånn måte at summen av den resulterende handel ligner mest mulig på faktisk produksjon i norske kommuner.

Skattemodulen brukt i denne analysen inkluderer to typer skatt: skatt på personlig inntekt og bedriftsskatt. For utregning av skatt på personlig inntekt setter vi opp en slags selvangivelse for den gjennomsnittlige sysselsatte i hver næring. Dette innebærer altså gjennomsnittslønn så vel som skattesatser for trygdeavgift, trinnskatt, etc. På bedriftssiden for bedrifter i sjømatnæringen henter vi ut faktisk skatt for alle regnskapspliktige bedrifter. I tillegg utregner vi driftsresultatet for de resterende bedrifter (lengre nede i verdikjeden) som forskjellen mellom brutto verdiskaping på den ene side og lønnskostnader og avskrivninger på den andre. Vi antar at alle bedrifter betaler en flat skatt på driftsresultatet. Til slutt fordeler vi de ulike skattetyperne på hva som går til henholdsvis kommunen, fylket, og staten. Analysen inkluderer ikke diverse avgifter, fradrag og viktigst av alt merverdiavgift. Man kan altså se på anslaget for samlet skatt, som et konservativt bruttoanslag.

4.3 Innhentning av data

Den viktigste inputen i en ringvirkningsmodell er vare- og tjenestekjøp fra den analyserte næringen. SSB publiserer årlig disse dataene for en lang rekke næringer, deriblant sjømat. Det er fullt mulig å gjennomføre ringvirkningsanalysen på nasjonalt nivå med dette som hovedkilde, og det er tradisjonelt slik analysen har blitt utført. Det er imidlertid en rekke problemer med å bruke disse aggregerte dataene.

Aggregerte tall fanger ikke opp forskjellene innad i sjømatnæringen. Fiskeri er eksempelvis betydelig mer arbeidsintensivt enn oppdrett. Disse tallene kan også variere geografisk. Bruker vi de nasjonale tallene fra SSB risikerer vi å få feil fordeling av de nasjonale effektene på henholdsvis regioner og på ulike hovedgrupper.

Leverandørkomposisjonen i ulike hovedgrupper av næringen varierer betydelig. Det er betydelige forskjeller på leverandørprofilen til fiske- og oppdrettsnæringen på den ene siden, og salgsaktivitet på den andre.

Karakteristika hos de faktiske leverandørene til sjømatnæringen fanges ikke tilstrekkelig opp i de nasjonale tallene. Dette gjelder blant annet verdiskapingsmarginen og produktivitet (verdiskaping per ansatt), som varierer betydelig innad i en enkelt næring. Sjømatnæringen etterspør eksempelvis brønnbåter, i de nasjonale dataene blir produsenter av brønnbåter slått sammen med andre elementer av maritim næring. Mens verdiskapingsmarginen er relativt lav i noen deler av den maritime næringen (eksempelvis hos rederiene) er den høy hos verft som bygger brønnbåter. Denne viktige forskjellen går tapt dersom man bruker nasjonale tall.

4.4 Data på selvstendige næringsdrivende innen fiske og fangst

Som grunnlag for beregning av verdiskaping og ringvirkninger bruker vi regnskapsdata fra alle aksjeselskaper. En del av fartøyene er imidlertid ikke eid av aksjeselskaper, men av selvstendige fiskere med ansvarlige eller personlige selskaper. For å modellere ringvirkningene fra disse må både antall selvstendige fiskere og deres omsetning estimeres. Til dette bruker vi regnskapsdata fra Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse og data fra Fiskermanntallet.

Fiskermanntallet inneholdt i 2019 9400 fiskere med fiske som hovedyrke, og 1400 med fiske som biyrke. Av de 9400 anslår vi at 7200 er ansatt i aksjeselskaper¹⁰, som vi har gode data for. For de resterende, 2200 med fiske som hovedyrke og 1400 med fiske som biyrke, har vi beregnet omsetning og verdiskaping.

Vi har antatt at de fartøyene som ikke er aksjeselskaper er i den minste fartøygruppen, og brukt regnskapsdata fra fartøy under 11 meter. Disse viser en omsetning per ansatt på cirka 1,5 millioner, og en verdiskaping per fisker på cirka 700 000. For fiskere med fiske som biyrke er det litt større usikkerhet knyttet til omsetning per fartøy, men vi har lagt til grunn at mange har liten aktivitet i forhold til dem som har det som hovedyrke, og har antatt en omsetning på 1/3 av omsetningen til dem som har fiske som hovedyrke.

¹⁰ I tallmaterialet vi har mottatt fra SSB mangler det en del tall på sysselsetting. For bedrifter hvor det rapporteres 0 ansatte har vi beregnet antall sysselsatte i disse selskapene på bakgrunn av gjennomsnittlig omsetning per årsverk i det resterende av populasjonen.

4.5 Modellerte ringvirkninger

I tabellen nedenfor vises verdiskapingen som skapes i ulike ledd av ringvirkningskjeder, fordelt på de viktigste næringskategorier.

Tabell 4 Ringvirkninger fra flåten, fordelt på hovednæringer, i ti ledd

Verdiskaping (MNOK)	Direkte	Indir. 1. ledd	Indir. 2. ledd	3. ledd	4. ledd	5. ledd	6. ledd	7. ledd	8. ledd	9. ledd
Primærnæringer	16 556	212	3	8	3	1	0	0	0	0
Oljeutvinning og bergverk	-	0	99	18	5	2	1	0	0	0
Industri	-1	555	215	62	21	7	3	1	0	0
Kraft o.l.	-	9	52	33	13	5	2	1	0	0
Bygg og anlegg	7	36	25	18	9	4	1	1	0	0
Handel	5	2 436	185	66	23	9	3	1	0	0
Transport	7	97	154	42	15	5	2	1	0	0
Overnatting og servering	0	2	18	5	2	1	0	0	0	0
Fagekspertise	31	421	279	100	37	14	5	2	1	0
Andre tjenester	22	66	368	139	50	18	7	3	1	0
Annet	-	13	38	18	6	2	1	0	0	0

5 Referanser

- Iversen, A., Ø. Hermansen, J.R. Isaksen, E. Henriksen, T. Nyrud & B.M. Dreyer (2018a). Strukturelle endringer i fiskeindustrien Drivkrefter og konsekvenser. Rapport 16/2018, Nofima, Tromsø.
- Iversen, A., Ø. Hermansen, J.R. Isaksen, E. Henriksen, T. Nyrud & B.M. Dreyer (2018b). Strukturering i fiskeflåten. Drivkrefter og konsekvenser. Tromsø. Rapport 8/2018, Nofima, Tromsø.
- Johnsen, P.F., J. Erraia, S. Fjose, A. Blomgren, Ø. Fjellidal, R. Robertsen & T. Nyrud (2020). Nasjonale ringvirkninger av sjømatnæringen i 2019. Oslo. Menonpublikasjon nr. 98/2020. <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2020-98-Ringvirkning-av-sjømatnæringen-i-2019.pdf>

Vedlegg

Vedlegg 1: Innledning til fylkesrapportene

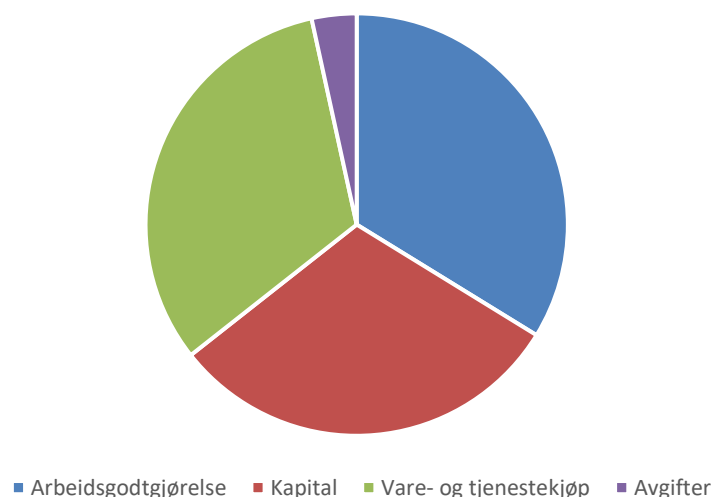
I det følgende følger fylkesoversikter over verdiskaping og sysselsetting, samt de viktigste nøkkeltallene for fiskeriaktiviteten i fylkene.

Tallene er i hovedsak presentert for nye fylker og kommuner, mens statistikken over fangst er på gamle kommuner.

Vi vil innledningsvis knytte noen kommentarer til de viktigste hovedtrekkene vi kan lese ut av rapportene og om begrensningene i metodikken bak fylkesrapportene.

Hovedtrekk

I flåten utgjør verdiskapingen omtrent 2/3 av omsetningen, hvor 1/3 er arbeidsgodtgjørelse og 1/3 kapitalavlønning, se Figur 32 (se også Figur 24 for forklaring av hvordan omsetning fordeler seg på verdiskaping og ringvirkninger). Rundt en tredjedel av omsetningen til flåten er vare- og tjenestekjøp som gir grunnlag for ringvirkninger, se Figur 32.

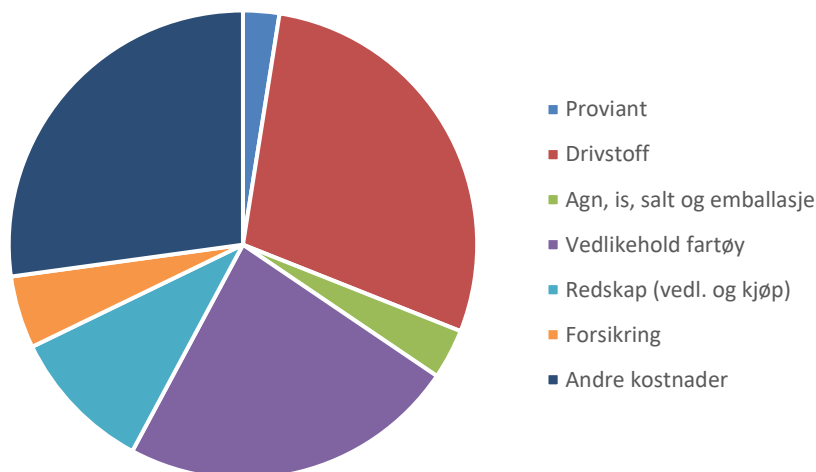

Figur 32 Fordeling av omsetning på verdiskaping og ringvirkninger (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Sammenlignet med andre næringer vil ringvirkningene også være små i forhold til omsetningen, ettersom en så stor andel av omsetningen er verdiskaping som går til fiskere og kapitaleiere.

Vi vil se av de ulike fylkesrapportene at avlønning og kapital gjenspeiler aktiviteten i flåten, med en verdiskaping som i stor grad følger fangsten. Mens fiskerne er spredt langs hele kysten, har ringvirkningene en tendens til å bli konsentrert om færre steder. En god del varer og tjenester kjøpes i større byer, og en del leveranser samles i regionale sentra eller de større fiskerikommunene i hver region. Det gjelder for eksempel verkstedtjenester, fiskeredskaper osv. Også store kostnadsposter som forsikring og drivstoff gir liten verdiskaping lokalt i forhold til omsetningen. En del av flåtens innkjøp foregår også i sesongfiskerier som kan være langt unna hjemkommunen.

Denne kostnadsfordelingen gjør at man mange steder ser en relativt liten andel lokale ringvirkninger. Til gjengjeld vil ringvirkningene fordele seg på et stort antall kommuner, over hele landet.

Figur 33 Kostnader som gir grunnlag for ringvirkninger, gjennomsnitt av alle fartøy (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Ha gjerne også i mente ved gjennomlesningen at vi i denne rapporten kun ser på flåtens direkte ringvirkninger og ikke aktiviteten som skapes via fiskemottak, foredling og eksport.

Metodikk og begrensninger

Tallene for sysselsetting og verdiskaping i fylkesrapportene er modellbaserte. Det betyr at sysselsettingen i indirekte aktivitet (ringvirkninger) er modellert etter varekjøpene til flåten. Sysselsettingstallene for flåten er hentet fra SSB, og følger fartøyets hjemkommune, mens ringvirkningene er beregnet gjennom Menons ITEM-modell, se mer om den i kapittel 4. Resultatene vil for enkeltkommuner med denne metoden kunne avvike noe fra virkelig sysselsetting.

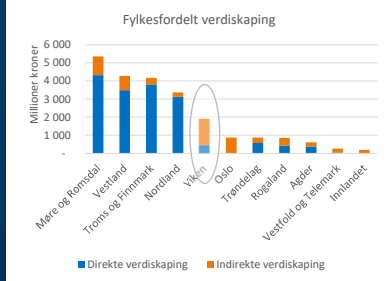
Modellene baserer seg på omsetning fra aksjeselskaper, og fanger dermed ikke like godt opp kjøpemønsteret til fartøy som tilhører personlige selskaper. Verdiskaping og ringvirkninger fra disse fartøyene er beregnet ut fra aksjeselskapenes kjøpemønster.

De fleste større fartøy tilhører aksjeselskaper, mens mange mindre er eid av personlige selskaper. Samtidig er et stort flertall av de mindre fartøyene som hører hjemme i Nord-Norge. Dette betyr at modellberegningene tenderer mot sør og de store byene, og dermed vil undervurdere ringvirkningene noe i nord og i mindre kystsamfunn. Modellberegningene stemmer godt overens med den totale verdiskapingen av ringvirkningene, men det ligger en viss usikkerhet i den geografiske fordelingen, som igjen er større på kommunenivå enn på fylkesnivå.

Det er også verdt å legge merke til at ringvirkningene ikke inkluderer konsumvirkninger (det vil for eksempel si at fiskernes private kjøp ikke er med i beregningsgrunnlaget). Om konsumvirkningene inkluderes vil ringvirkningene være anslagsvis 15-25% større, avhengig av hvor mye av inntekten som brukes lokalt.

Som ved alle årsregnskapsbaserte ringvirkningsmodeller vil ikke investeringene fanges opp, disse er store (se Figur 20. En større del av disse investeringene ble fanget opp når vi så hele sjømatnæringen, inklusive leverandørnæringene, under ett (Johnsen et al, 2020).

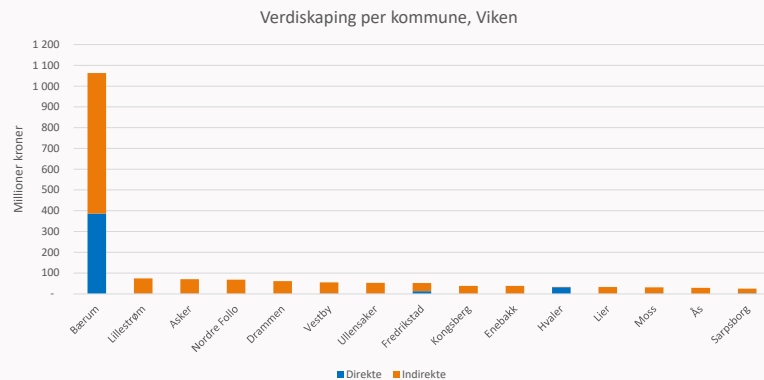
Ringvirkninger fra fiskeri i Viken fylke

Fiskeriene ga en verdiskaping i Viken fylke på 1,9 milliarder kroner i 2019, hvor 455 millioner var direkte effekter og 1446 millioner var indirekte effekter. Dette gir Viken en femteplass blant fylkene i verdiskapings-effekter fra fiskeflåten.

1

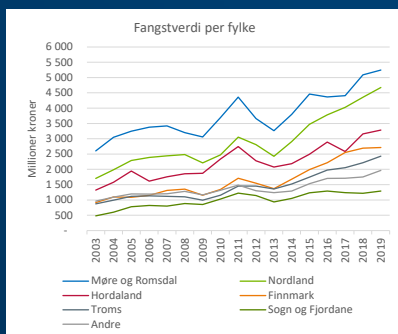
- Med god margin, så er Bærum den kommunen i Viken med størst verdiskaping knyttet mot fiskeri. Cirka en tredjedel er direkte verdiskaping mens to tredjedeler er indirekte i leverandørindustrien.
- I øvrige kommuner er det i stor grad de indirekte effektene som dominerer, med unntak av Hvaler.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 51 kommunene i fylket, men sterkt konsentrert i Bærum med 56 % av total verdiskaping.

Nofima

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Viken fylke

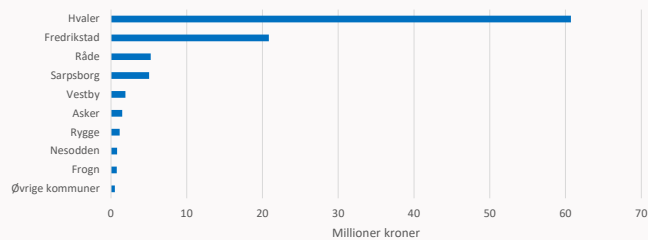

Målt i fangstverdi fra flåten hjemmehørende i fylket, så var Møre og Romsdal det største fiskerifylket i 2019, etterfulgt av Nordland, Hordaland, Finnmark og Troms. Etter fylkessammenslåingene i 2020, så rykker Troms og Finnmark opp på en andreplass i rangeringen, mens Vestland havner på fjerdeplass.

Fiskeflåten i Viken landet fisk og skaldyr for 98 millioner kroner i 2019. Med ny fylkesinndeling var dette åttende største fangstverdi etter fylke.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Viken

Fangstverdi etter lengdegruppe, Rogaland

Lengdegruppe	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
under 11 m	738	42 727
11-14,99 m	760	32 567
15-20,99 m	118	8 945
21-27,99 m	1 952	14 235
Totalsum	3 568	98 473

Fangstverdi etter art, Rogaland

Art	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
Reker	762	58 406
Annen hvitfisk	204	11 025
Annet	268	9 871
Torsk	339	8 564
Sild	1 590	6 275
Makrell	153	2 440
Annet pelagisk	253	1 892
Totalsum	3 568	98 473

- Fiskeflåten hjemmehørende i Hvaler fisket opp størst verdier i 2019. De sto for 62 % av fangstverdien fra fartøyene i fylket. Deretter følger fartøy fra Fredrikstad, Råde og Sarpsborg.
- 42 % av volumet og 76 % av verdien var fra fartøy under 15 meter.
- Fangstverdien domineres av rekefiske, men det landes også større mengder pelagisk fisk og noe hvitfisk.

Nofima

2

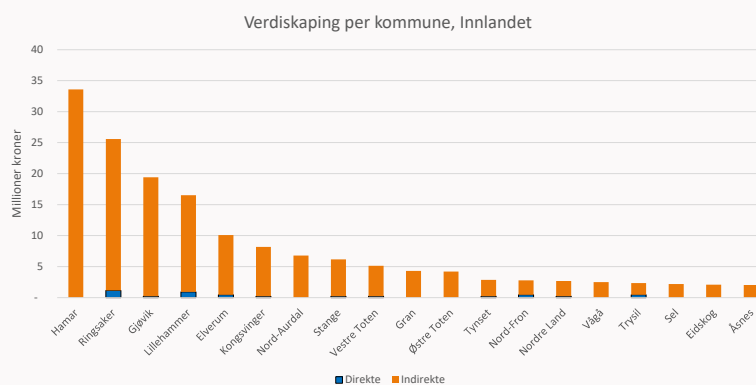
Ringvirkninger fra fiskeri i Innlandet fylke

Innlandet er det fylket hvor ringvirkningene fra fiskeriene er lavest. Fylket har svært lite fiskeriaktivitet, og mesteparten av ringvirkningene skapes indirekte. Fiskeriene ga en verdiskaping i fylket på 184 millioner kroner i 2019, hvor 7 millioner var direkte effekter og 177 millioner var indirekte effekter.

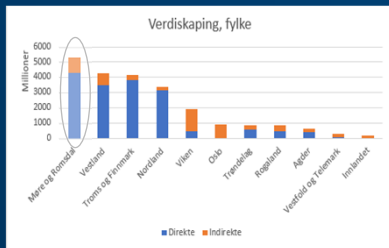
1

- Hamar er den kommunen i Innlandet med størst ringvirkninger fra fiskeri, på 34 millioner kroner i 2019. Dette kommer i sin helhet som indirekte effekter, gjennom fiskeflåten sin etterspørsel etter varer og tjenester.
- Deretter følger Ringsaker, Gjøvik og Lillehammer, alle med over 15 millioner i verdiskapingseffekter.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 46 kommunene i fylket. Av den samlede verdiskapingen i fylket var cirka 60 % konsentrert i fem kommuner.

Nofima

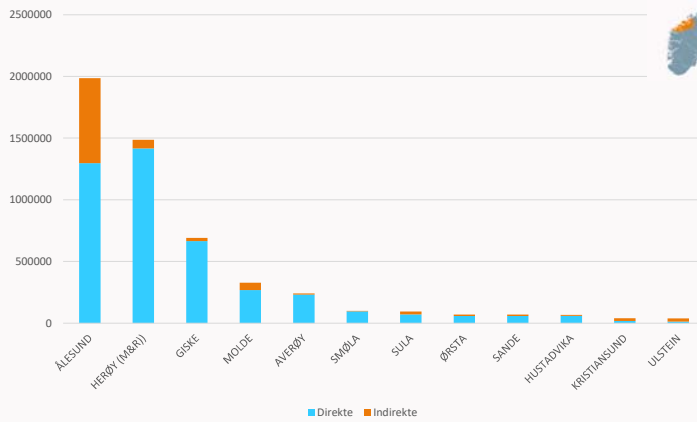
Ringvirkninger fra fiskeri i Møre og Romsdal

Møre og Romsdal er fylket med størst verdiskaping fra flåten, med en samlet verdiskaping på omlag 5,2 milliarder kroner i 2019. Av dette utgjorde direkte verdiskaping i nærings cirka 4,3 milliarder. De indirekte ringvirkningene er på om lag 900 millioner.

1

Verdiskaping per kommune, Møre og Romsdal

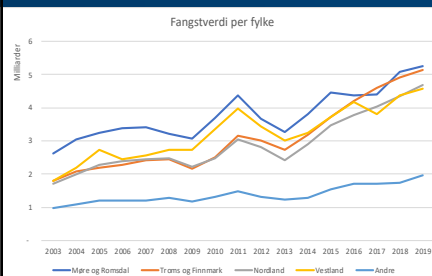

Største verdiskapingskommune er Ålesund, fulgt av Herøy. Herøy har den største direkte verdiskapingen, mens Ålesund også har stor verdiskaping hos leverandører.

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Møre og Romsdal

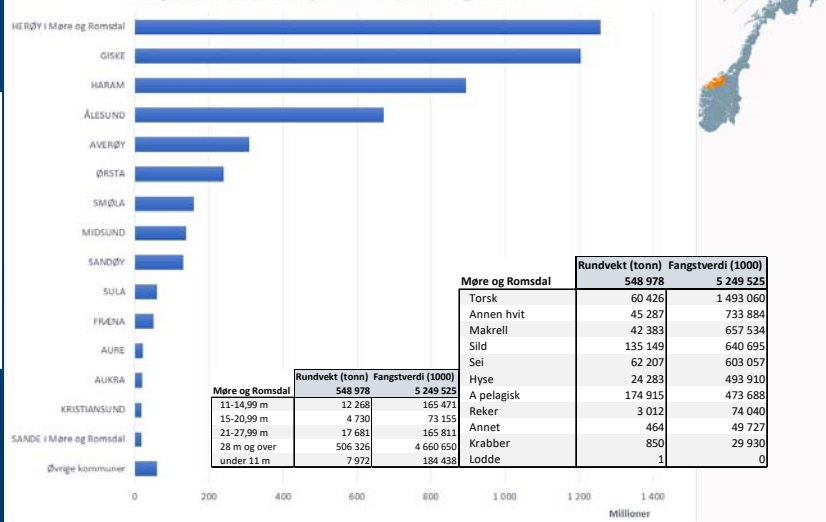

Fangstverdi per fylke

Målt i fangstverdi var Møre og Romsdal det største fylket etter fartøykommune i 2019 med 549 tusen tonn til en verdi på tilnærmet 5,3 milliarder, etterfulgt av Nordland, Troms, og Finnmark. Det har de siste årene vært en markant stigning i verdi fra 2013 til nå.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Møre og Romsdal

Møre og Romsdal	Rundvekt (tonn)	Fangstverdi (1000)
Møre og Romsdal	548 978	5 249 525
11-14,99 m	12 268	165 471
15-20,99 m	4 730	73 155
21-27,99 m	17 681	165 811
28 m og over	506 326	4 660 650
under 11 m	7 972	184 438

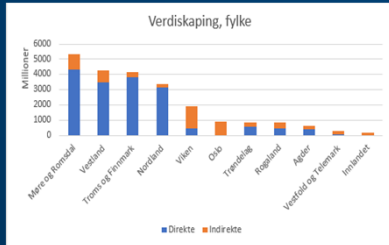
Møre og Romsdal	Rundvekt (tonn)	Fangstverdi (1000)
Torsk	60 426	1 493 060
Annen hvit	45 287	733 884
Makrell	42 383	657 534
Sild	135 149	640 695
Sei	62 207	603 057
Hyse	24 283	493 910
A pelagisk	174 915	473 688
Reker	3 012	74 040
Annet	464	49 727
Krabber	850	29 930
Lodde	1	0

Møre og Romsdal er det største fylket i fangstverdi, med Herøy som ledende med fangstverdi for over 1,26 milliarder, tett fulgt av Giske med 1,2 milliarder. Deretter følger Haram og Ålesund. Torsk er den dominerende art med 1,5 milliarder, men vi ser at andre arter inkludert pelagisk er høyt i volum og verdi. Flåtegruppen over 28 meter er den klart viktigste i Møre og Romsdal, den står for 90 % av både volum og verdi.

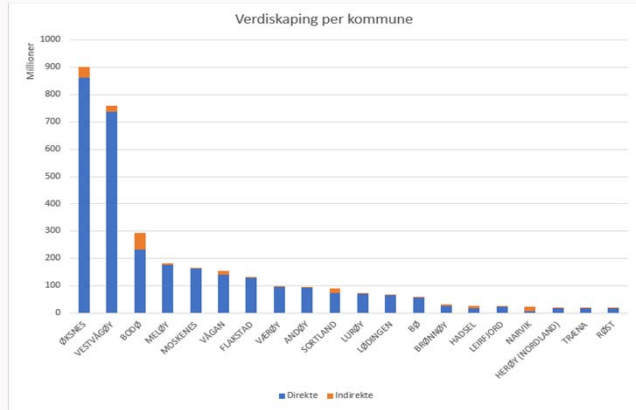
2

Ringvirkninger fra fiskeri i Nordland fylke

Nordland fylke er nummer 4 av fylkene med en samlet verdiskaping på omlag 3,4 milliarder kroner i 2019. Av dette utgjorde direkte verdiskaping i næringa om lag 3,2 milliarder. De indirekte ringvirkningene er på 235 millioner.

1

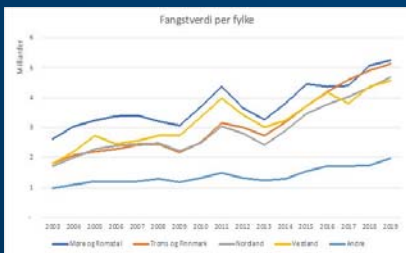

Verdiskapingen er størst i Øksnes kommune på 900 millioner kroner, deretter følger Vestvågøy med 750. Disse to kommunene er i særstilling. Deretter følger Bodø med 293 millioner. Modellverket underestimerer ringvirkningene i enkelte kommuner med spesielt stor andel leverandører (for eksempel i Vestvågøy).

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Nordland fylke

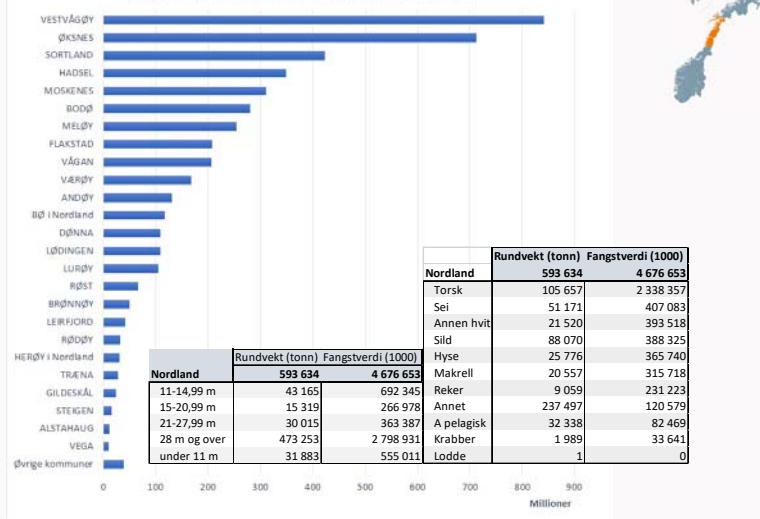

Fangstverdi – andel pr fylke

Målt i fangstverdi var Møre og Romsdal det største landingsfylket i 2019, etterfulgt av Nordland, Troms, og Finnmark. Nordland hadde i 2019 en samlet fangstverdi på 4,7 milliarder og et kvantum på 594 tusen tonn og en samlet verdi på tilnærmet 4,7 milliarder.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Nordland

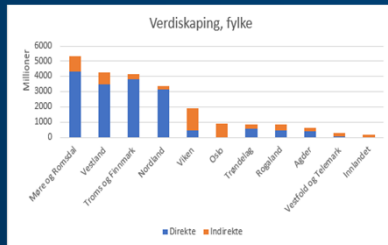

Vi ser av figurene at fangstverdien fordeler seg på kommunene. Vestvågøy er størst i fangstverdi med 840 millioner fra fartøy hjemmehørende i kommunen. Deretter følger Øksnes med 712 millioner kroner som igjen følges av Sortland med 423 millioner. Det meste av fisken leveres i Lofoten og Vesterålen. Fartøy over 28 meter leverte tilnærmet for 2,8 milliarder. Torsk er desidert størst i forhold til art som er levert i verdi med over 2,3 milliarder.

2

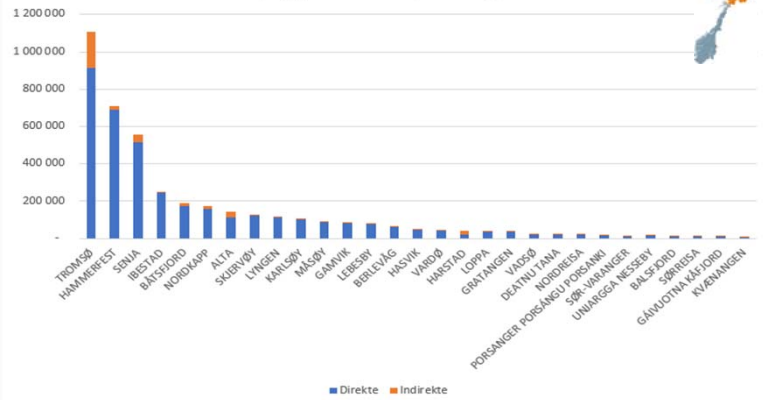
Ringvirkninger fra fiskeri i Troms og Finnmark fylke

Troms og Finnmark fylke er nummer 3 av fylkene med en samlet verdiskaping på 4,17 milliarder kroner i 2019. Av dette utgjorde den direkte i næringa 3,8 milliarder. De indirekte ringvirkningene er på 365 millioner.

1

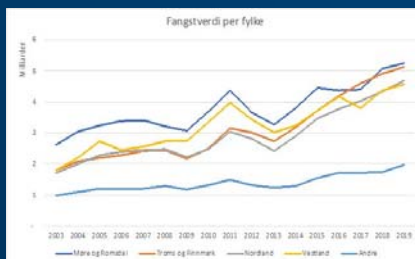
Verdiskaping per kommune, Troms og Finnmark

Bykommunene Tromsø og Hammerfest har høyest verdiskaping fra fiskeriene, tett fulgt av Senja. Samlet står de for 57% av verdiskapingen i tilknytning til fiskeri. Tromsø kommune er i særstilling og tar alene 50% av de indirekte effektene. I tillegg til å ha mange egne yrkesfiskere ser vi at næringslivet ellers fikk en verdiskaping på 195 millioner i Tromsø kommune.

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Troms og Finnmark fylke

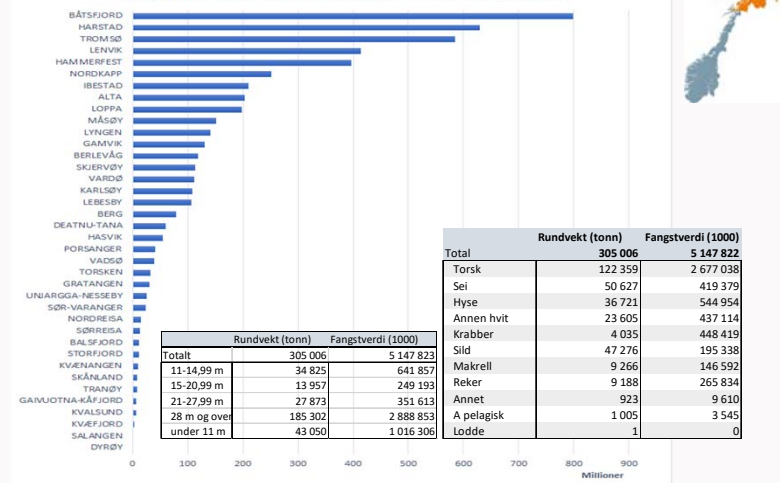

Fangstverdi per fylke

Samlet fangstverdi i Troms og Finnmark var cirka 5,2 milliarder kroner i 2019

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Troms og Finnmark

Vi ser av figuren hvordan fangstverdien fordeler seg på kommunene. Båtsfjord tårner høyest med nesten 800 millioner i fangstverdi fra fartøy hjemmehørende i kommunen. Deretter følger Harstad og Tromsø, med 629 og 586 millioner. I Troms og Finnmark er det de største fartøyene som leverer mest, 2,89 milliarder av de tilnærmet 5,2 milliarder levert av fartøy fra Troms og Finnmark. Neste gruppe er de minste fartøyene under 11 meter som leverte fisk for vel 1 milliard i 2019. Torsk er den viktigste arten, både i mengde og verdi: 122 tusen tonn til en fangstverdi på nær 2,7 milliarder.

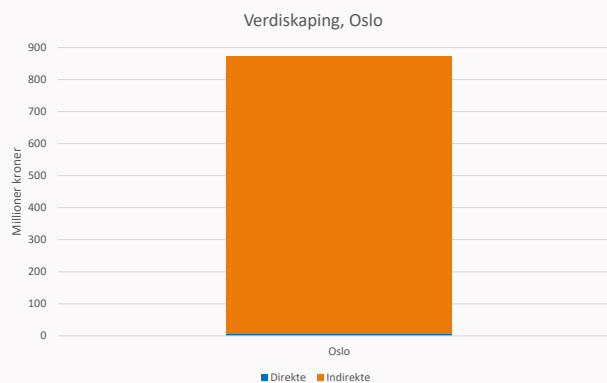
2

Ringvirkninger fra fiskeri i Oslo

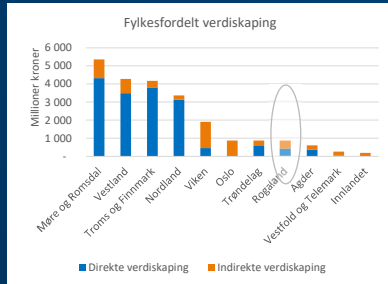

Fiskeriene ga en verdiskaping i Oslo på 872 millioner kroner i 2019, hvor kun 5 millioner var direkte effekter mens 867 millioner var indirekte effekter. Den høye indirekte verdiskapingen gir Oslo en sjetteplass blant fylkene i verdiskapingseffekter fra fiskeflåten.

- Verdiskapingseffekten i Oslo fra fiskeflåten er hovedsakelig indirekte gjennom at mange av næringens leverandører holder til i fylket.

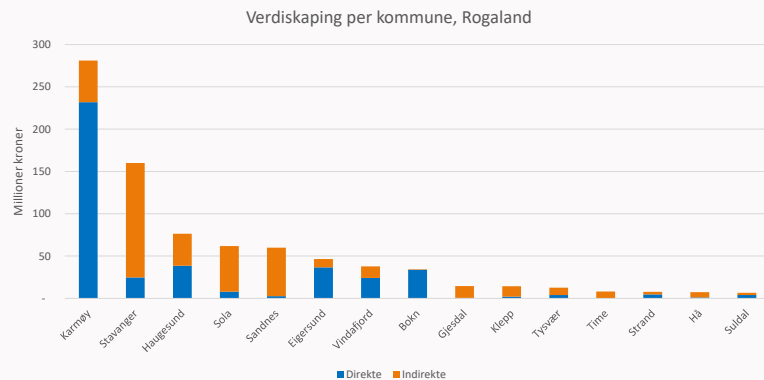
Ringvirkninger fra fiskeri i Rogaland fylke

Fiskeriene ga en verdiskaping i Rogaland fylke på 854 millioner kroner i 2019, hvor 429 millioner var direkte effekter og 425 millioner var indirekte effekter. Dette gir Rogaland en åttende plass blant fylkene i verdiskapingseffekter fra fiskeflåten.

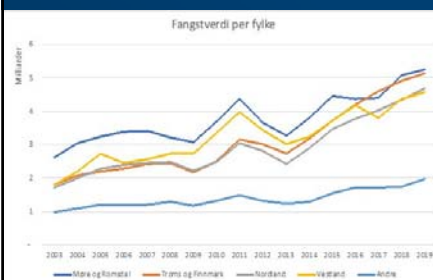
1

- Karmøy er den kommunen i Rogaland med størst verdiskaping fra fiskeri. Dette er i stor grad verdiskaping direkte i fiskeflåten.
- Deretter følger Stavanger, Haugesund, Sola og Sandnes. I alle disse spiller den indirekte verdiskapingen hos vare- og tjenesteleverandørene en større rolle.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 23 kommunene i fylket. Omtrent halvparten av den totale verdiskapingseffekten var i to av kommunene: Karmøy og Stavanger.

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Rogaland fylke

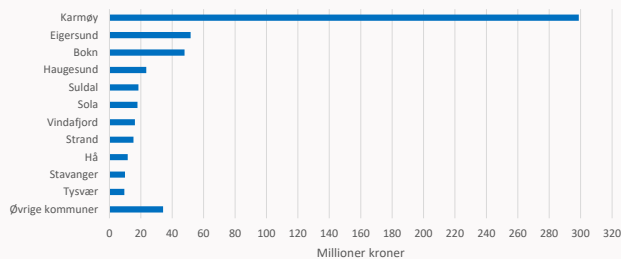

Målt i fangstverdi fra flåten hjemmehørende i fylket, så var Møre og Romsdal det største fiskerifylket i 2019, etterfulgt av Troms og Finnmark, Nordland og Vestland.

Fiskeflåten i Rogaland landet fisk og skalldyr for 555 millioner kroner i 2019. Med ny fylkesinndeling var dette sjettede største fangstverdi etter fylke.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Rogaland

Fangstverdi etter lengdegruppe, Rogaland

Lengdegruppe	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
under 11 m	3 953	109 278
11-14,99 m	6 043	64 328
15-20,99 m	47	3 398
21-27,99 m	1 640	47 257
28 m og over	73 033	330 982
Totalsum	84 716	555 243

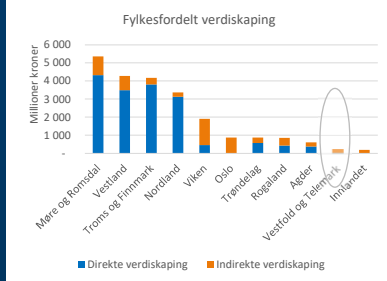
Fangstverdi etter art, Rogaland

Art	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
Annen pelagisk	41 811	123 307
Sild	23 806	104 390
Makrell	8 414	104 305
Annen hvittfisk	4 139	80 293
Torsk	2 793	62 964
Reker	563	43 221
Sei	2 228	17 420
Annet	228	9 082
Krabber	375	6 882
Hyse	359	3 379
Totalsum	84 716	555 243

- Fiskeflåten hjemmehørende i Karmøy fisket opp størst verdier i 2019. De sto for 54 % av fangstverdien fra fartøyene i fylket. Deretter følger fartøy fra Eigersund, Bokn og Haugesund.
- 86 % av volumet og 60 % av verdien var fra fartøy over 28 meter.
- Fiskeriene domineres av pelagiske arter, men det landes også en del hvittfisk, reker og noe krabbe.

2

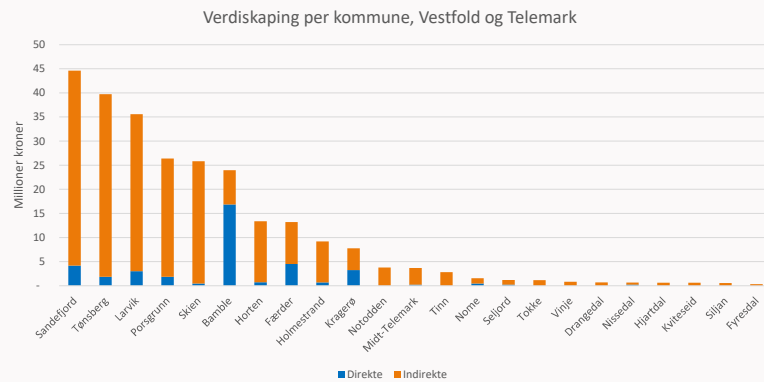
Ringvirkninger fra fiskeri i Vestfold og Telemark fylke

Vestfold og Telemark fylke har relativt lite fiskeriaktivitet i forhold til andre deler av landet, og det meste av ringvirkningene skapes indirekte. Fiskeriene ga en verdiskaping i fylket på 258 millioner kroner i 2019, hvor 39 millioner var direkte effekter og 219 millioner var indirekte effekter.

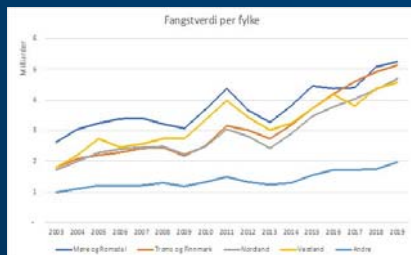
1

- Sandefjord er den kommunen i Vestfold og Telemark med størst ringvirkninger fra fiskeri, på 45 millioner kroner i 2019. Av dette kommer cirka 90 % som indirekte effekter, gjennom fiskeflåten sin etterspørsel etter varer og tjenester.
- Deretter følger Tønsberg, Larvik, Porsgrunn og Skien. Alle med over 25 millioner i verdiskapingseffekter.
- Bamble skiller seg ut med høy andel direkte effekter. Kommunen er den nest største landingskommunen i fylket, bak Sandefjord, og har mange hjemmehørende fartøyer.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 23 kommunene i fylket. Av den samlede verdiskapingen i fylket var cirka tre fjerdedeler konsentrert i seks kommuner.

1

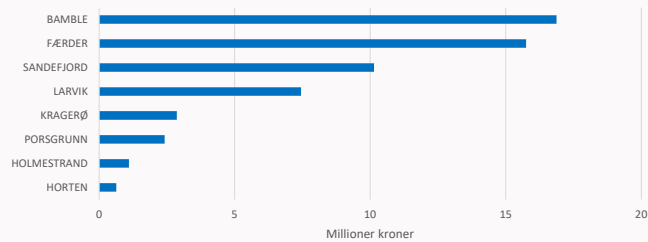
Ringvirkninger fra fiskeri i Vestfold og Telemark fylke

Fiskeflåten i Telemark og Vestfold landet fisk og skalldyr for 57 millioner kroner i 2019.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Vestfold og Telemark

Fangstverdi etter lengdegruppe, Vestfold og Telemark

Lengdegruppe	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
under 11 m	668	41 733
11-14,99 m	241	15 502
Totalsum	910	57 235

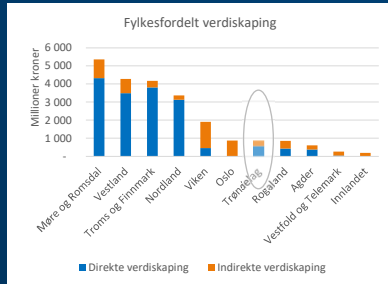
Fangstverdi etter art, Vestfold og Telemark

Art	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
Reker	562	40 657
Annen hvit	72	7 985
Annet	106	5 963
Krabber	104	1 317
Torsk	64	1 314
Totalsum	910	57 235

- Fiskeflåten hjemmehørende i Bamble fisket opp størst verdier i 2019. De sto for 29 % av fangstverdien fra fartøyene i fylket. Rett bak følger Færder med 28 %, deretter Sandefjord og Larvik.
- Flåten i fylket består kun av fartøyer under 15 meter, der fartøyer under 11 meter sto for cirka 70 % av verdien.
- Fiskeriene domineres av rekefangst, med noe volum også av hvitfisk og krabbe.

2

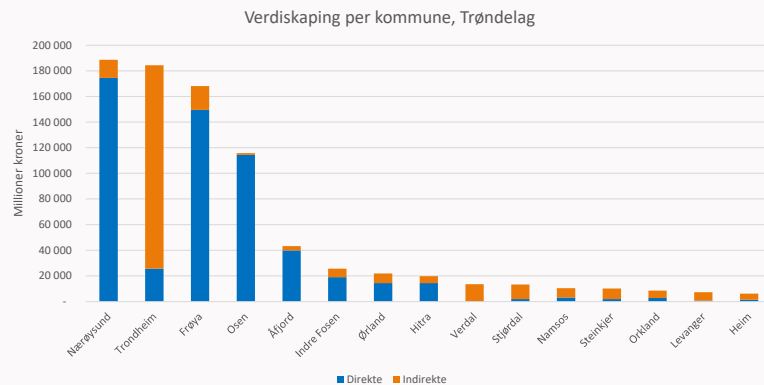
Ringvirkninger fra fiskeri i Trøndelag fylke

Trøndelag hadde 868 millioner kroner i verdiskaping tilknyttet fiskeri i 2019, hvor 573 millioner var direkte og 297 millioner var indirekte i leverandørnæringene. Trøndelag er nummer 7 på listen over fylkesvis verdiskaping, med tilnærmet lik verdiskaping som Oslo og Rogaland.

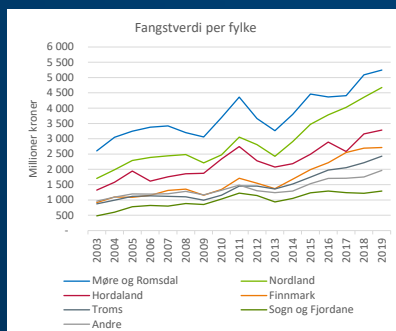
1

- Kommunen med størst ringvirkninger fra fiskeri i Trøndelag er Nærøysund, tett fulgt av Trondheim og Frøya. Trondheim skiller seg ut med mye verdiskaping innen leverandørnæringene, mens Nærøysund og Frøya har det meste av verdiskapingen direkte i fiskeriene. Osen kommer på fjerdeplass, også her dominerer den direkte verdiskapingen.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 38 kommunene i fylket. Av den samlede verdiskapingen var cirka tre fjerdedeler konsentrert i fire kommuner.

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Trøndelag fylke

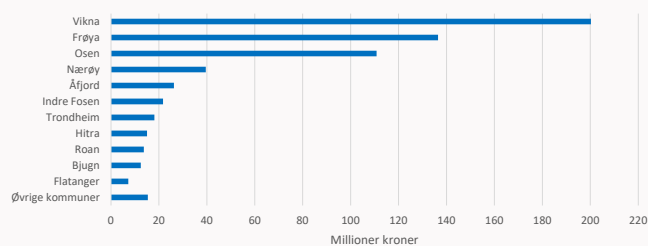

Målt i fangstverdi fra flåten hjemmehørende i fylket, så var Møre og Romsdal det største fiskerifylket i 2019, etterfulgt av Nordland, Hordaland, Finnmark og Troms. Etter fylkessammenslåingene i 2020, så rykker Troms og Finnmark opp på en andreplass i rangeringen, mens Vestland havner på fjerdeplass.

Fiskeflåten i Trøndelag landet fisk og skaldyr for 617 millioner kroner i 2019. Med ny fylkesinndeling var dette femte største fangstverdi etter fylke.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Trøndelag

Fangstverdi etter lengdegruppe, Trøndelag

Lengdegruppe	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
under 11 m	8 392	150 735
11-14,99 m	9 582	129 069
15-20,99 m	793	16 866
21-27,99 m	5 208	38 623
28 m og over	46 762	281 861
Totalsum	70 736	617 154

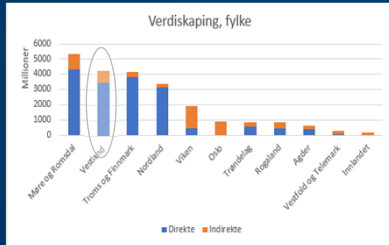
Fangstverdi etter art, Trøndelag

Art	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
Torsk	8 453	180 969
Sild	32 020	137 569
Makrell	8 619	135 463
Annen hvitfisk	2 295	60 814
Annen pelagisk	12 980	36 240
Sei	3 811	24 523
Krabber	1 740	22 256
Annet	404	14 272
Hyse	407	3 914
Reker	8	1 133
Totalsum	70 736	617 154

- Fiskeflåten hjemmehørende i Vikna fisket opp størst verdier i 2019. De sto for 32 % av fangstverdien fra fartøyene i fylket. Deretter følger fartøy fra Frøya, Osen og Nærøy.
- 66 % av volumet og 46 % av verdien var fra fartøy over 28 meter.
- Torsk, sild og makrell er de viktigste artene. I tillegg landes store volum annen pelagisk fisk, og andre hvitfiskarter som sei.

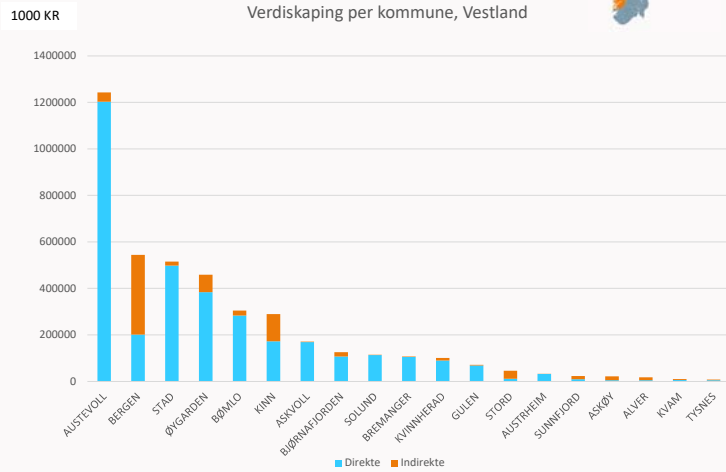
2

Ringvirkninger fra fiskeri i Vestland fylke

Verdiskapingen er størst i Austevoll fra fiskeri, med en verdiskaping samlet på over 1,2 milliarder kroner. Bergen, Stad og Øygarden følger etter med ca 500 millioner. Vi ser at Bergen har 63 prosent av verdiskapingen fra de indirekte effektene

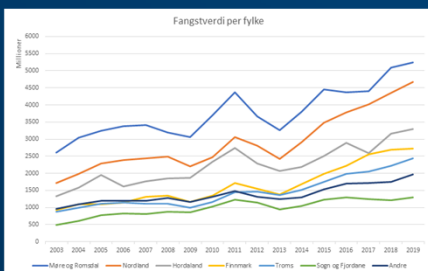
1

Nofima

1

Ringvirkninger fra fiskeri i Vestland fylke

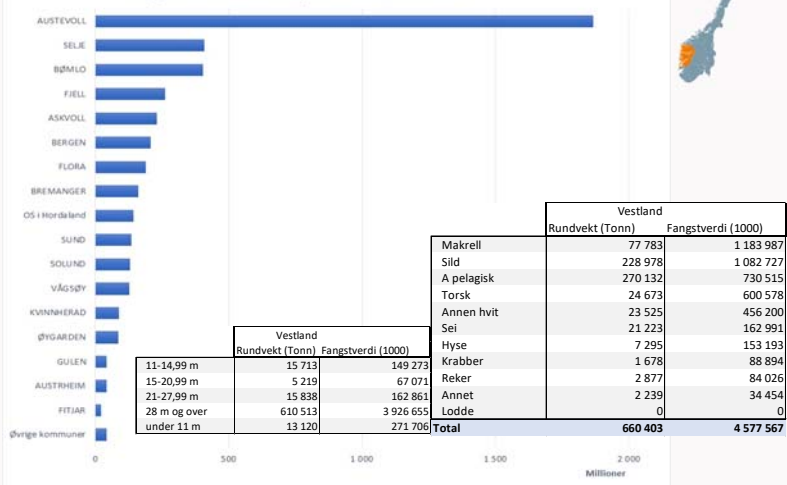

Fangstverdi – andel pr fylke

Målt i fangstverdi var Møre og Romsdal det største fylket fangstverdi etter fartøykommune i 2019 med 549 tusen tonn til en verdi på tilnærmet 5,3 milliarder, etterfulgt av Nordland, Troms, og Finnmark. Det har de siste årene vært en markant stigning i verdi fra 2013 til nå. Vestland har en fangstverdi på vel 4,6 milliarder.

2

Fangstverdi etter fartøykommune, Vestland

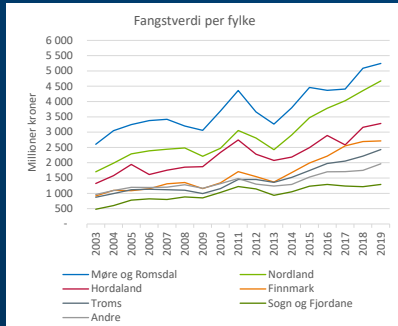

Vestland hadde leveranser fra fartøy hjemmehørende i fylket på tilnærmet 4,6 milliarder i fangstverdi. Austevoll kommune er i særklasse størst med 1,87 milliarder, som utgjør 40% av den samlede fangstverdien. Det er i første rekke fiske etter pelagiske arter som legger grunnlaget for volum og verdi, med henholdsvis 87% av volumet og 65% av verdien. Det er flåtegruppen over 28 meter som er i særklasse og som står for 92% av volumet og 85% av verdien.

Nofima

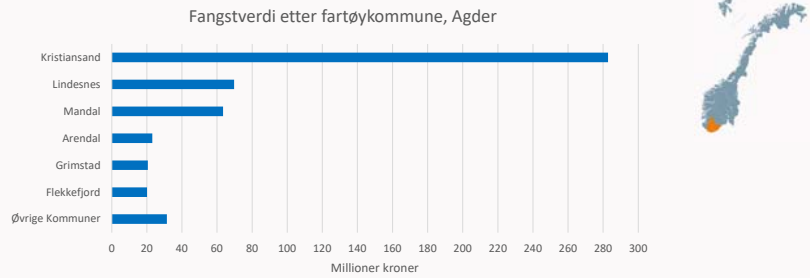
2

Ringvirkninger fra fiskeri i Agder

Målt i fangstverdi fra flåten hjemmehørende i fylket, så var Møre og Romsdal det største fiskerifylket i 2019, etterfulgt av Nordland, Hordaland, Finnmark og Troms. Etter fylkessammenslåingene i 2020, så rykker Troms og Finnmark opp på en andreplass i rangeringen, mens Vestland havner på fjerdeplass.

Fiskeflåten i Agder landet fisk og skaldyr for 511 millioner kroner i 2019. Med ny fylkesinndeling var dette syvende største fangstverdi etter fylke.

Fangstverdi etter lengdegruppe, Agder

Lengdegruppe	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
under 11 m	1 226	79 663
11-14,99 m	1 963	53 276
15-20,99 m	286	16 669
21-27,99 m	5 523	147 624
28 m og over	40 022	213 918
Totalsum	49 020	511 149

Fangstverdi etter art, Agder

Art	Rundvekt tonn	Verdi 1000 NOK
Reker	1 964	145 208
Annen hvitfisk	5 552	121 545
Annen pelagisk	27 287	79 903
Torsk	2 861	76 055
Sei	3 074	28 764
Makrell	3 068	26 286
Sild	4 302	17 510
Annet	911	15 878
Totalsum	49 020	511 149

- Fiskeflåten hjemmehørende i Kristiansand fisket opp størst verdier i 2019. De sto for 55 % av fangstverdien fra fartøyene i fylket. Deretter følger fartøy fra Lindesnes og Mandal.
- 82 % av volumet og 42 % av verdien var fra fartøy over 28 meter.
- Rekefangsten gir størst fangstverdi, etterfulgt av hvitfisk. Samtidig lander flåten også store volum pelagisk fisk.

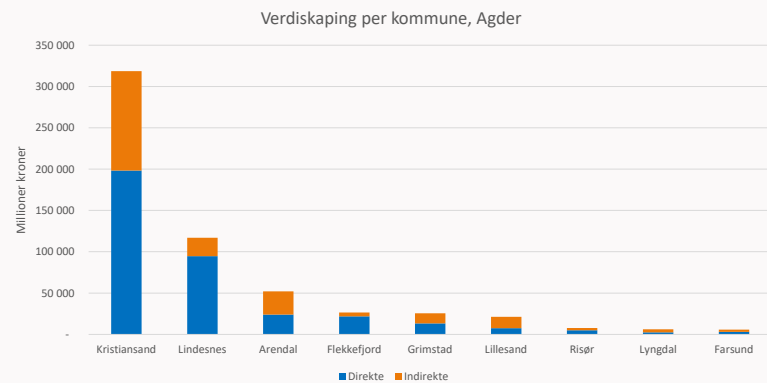
1

Ringvirkninger fra fiskeri i Agder

I Agder fylke ga fiskeriene en verdiskaping på 599 millioner kroner i 2019, hvor 374 millioner var direkte effekter og 225 millioner var indirekte effekter.

- Kristiansand er den kommunen i Agder med størst verdiskaping fra fiskeri, på 319 millioner kroner i 2019. Dette utgjorde 53 % av de totale verdiskapingseffektene fra fiskeri i fylket, og er nesten 3 ganger mer enn Lindesnes på andreplass.
- Deretter følger Arendal, Flekkefjord, Grimstad og Lillesand.
- Fiskeflåten bidrar til verdiskaping i alle de 25 kommunene i fylket. Av den samlede verdiskapingen i fylket var cirka 80 % konsentrert i tre kommuner.

2

